

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Din sumar:

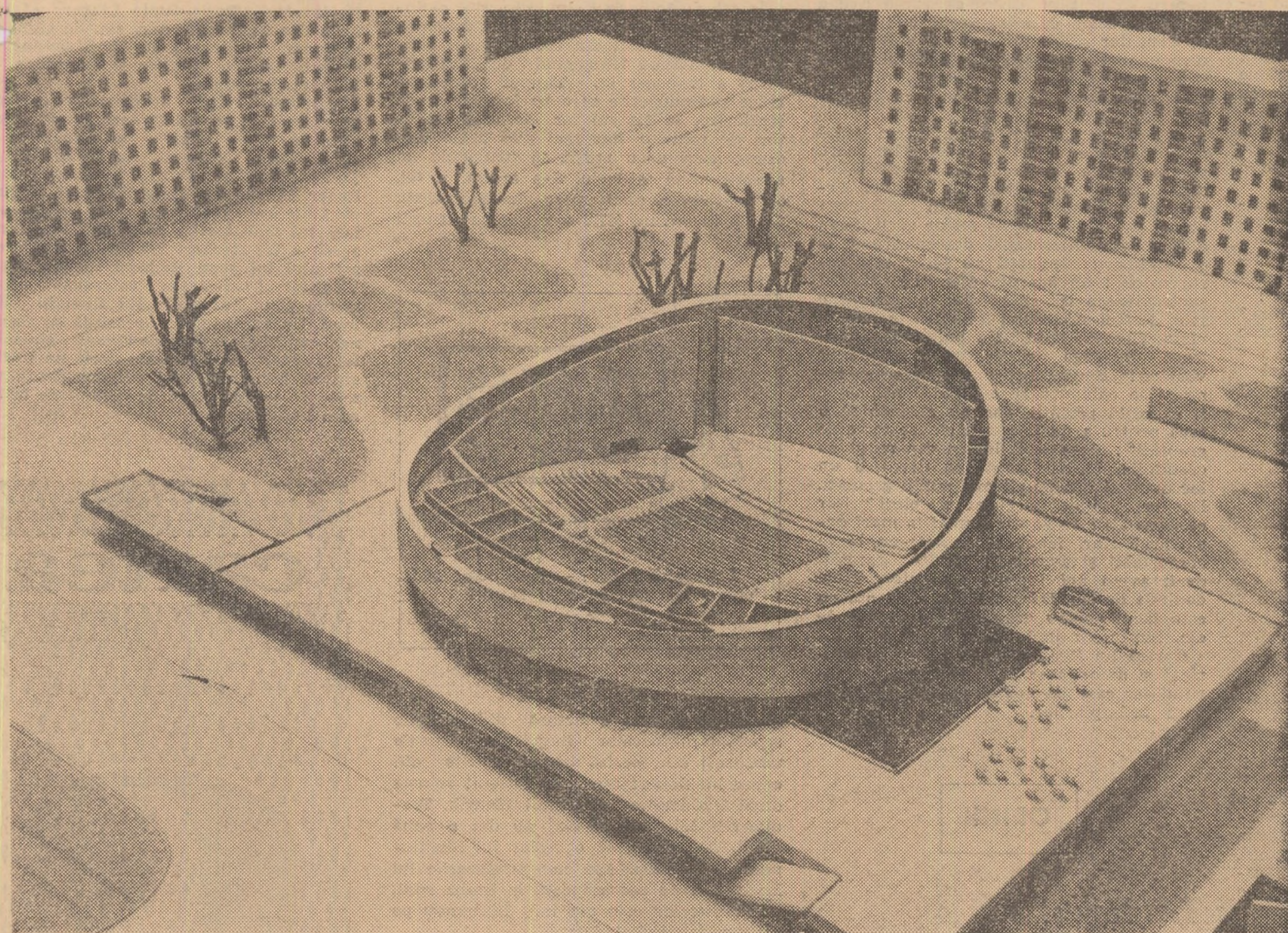
Jaloane pentru viitor

„Rete mirabile“
conservă căldura

Cînd vom trăi 1000
de ani?

Ansamblu elegant de primăvară, creat de Casa de mode din Leningrad

„Havana”, un nou cinematograful moscovit (a cărui construcție va începe curînd), va avea trei săli de proiecție cu peste 2 100 de locuri

Țara
fără
animale
de pradă

ANUL XXII

12

(1097)

25 martie 1966

12 pagini, 1 leu

MAPA CU REPRODUCERI

Guernica

Don José Ruiz Blasco desena flori și porumbei; Maria, soția lui don José, privea cum desenează, sprijinindu-se cu mâinile de umărul lui. Iar când Pablo, băiatul lor, se făcu mai mare începu și el, ca și tatăl, să deseneze păsări cuminiți. Așa se face că, încă din fragedă copilărie, Pablo a aflat că porumbelul e echivalentul culorii albe și că fiecare lucru, fiecare acțiune, fiecare stare de spirit și fiecare gând au o anumită culoare. Că culorile sînt la fel de numeroase ca și gândurile. Și că: un pahar și o sticlă de rom sînt negre; o femeie cu evantai trebuie să poarte o bluză albastră, iar părul trebuie să-i fie întunecat; unui model decoltat i se asortează ciorapi verzi și pantofi roșii; unui bufon șezînd, cu un copil — un trico roz și o beretă fistichie; unei femei cu o cioară — o față cenușie; unei frunze în patru colțuri dintr-o natură moartă un verde intens, iar unei păsări moarte verdele-cenușiu-albastru; pentru Pierrot — e nevoie de dungă în culori vii, iar pentru Arlequin — roșu... Și așa mai departe, și așa mai departe...

Dar într-o zi, Pablo și-a zvirlit paleta, pentru că culorile își pierduseră glasul.

A întrebat însă:

— Ce culoare are violența? Ce culoare urletul lavei fierbinți? Ce culoare minia răzbunării și ce culoare mirosul singelui? Ce culoare ochii care se sting? Ce culoare crima?

Dar culorile tăceau.

— Ce culoare are ziua de 26 aprilie 1937, ziua războiului civil din Spania? Ce culoare au bombardierile fasciste din legiunea „Kondor” și ce culoare are tragedia micului oraș Guernica? Ce culoare au avut cele trei ore din ziua pașnică, de țîrg, fiind micul orașel a fost sters de pe fața pămîntului? Și ce culoare — cele două mii de cadavre?

Dar culorile tăceau...

Nu era dispus să redea, pur și simplu, aceste trei ore de groază; el ar fi vrut să dezvăluie cruzimea pe care o cuprindeau. Să dezvăluie masacrul în care s-a întîlnit pasiunea de a ucide a fascismului cu mînia și răzbunarea poporului. Iar această dezvăluire ar fi trebuit să însemne nu o descriere, ci o reprezentare plină de mînie și de durere, cu rădăcini adînci în sufletul pictorului.

De aceea se hotărî să închidă într-un singur cadru toate crimele de la Guernica. În spațiul mărginit și înăbușitor, ca într-o cameră de tortură, el îi înghesu deopotrivă pe criminalii și jertfele lor. Și pînza se prefăcu într-o povestire alegorică despre eroism, într-un atac inversurat împotriva vinătoarei de oameni la lumina felinarelor mortuare, cînd, înnebunită de mînie, mama își poartă în brațe copilul omorît și își strigă blestemul drept în fața ucigașului — taur teuton. În vreme ce un muribund își desceștează buzele cu un rîcnit și își desface deznădăjduit mîinile; tot aici, un luptător sfîrtecat în bucuți strînge în mîinile-i tremurînde o frîntură de sabie, a cărei lamă s-a împlîntat adînc în burta unei vite.

În acest tablou erau zugrăvite deopotrivă moartea și deșteptarea conștiinței, viziunile fantastice și reale.

După ce privi îndelung tot acest amalgam de fărâdelegi, un ofițer al Wehrmachtului se întoarse și îl întrebă pe pictor:

— Dumnevoastră ați făcut toate astea?

— Nu, dumnevoastră, îi răspunse Pablo Picasso.

Lilli Promet

Scriitoare din R.S.S. Estonă

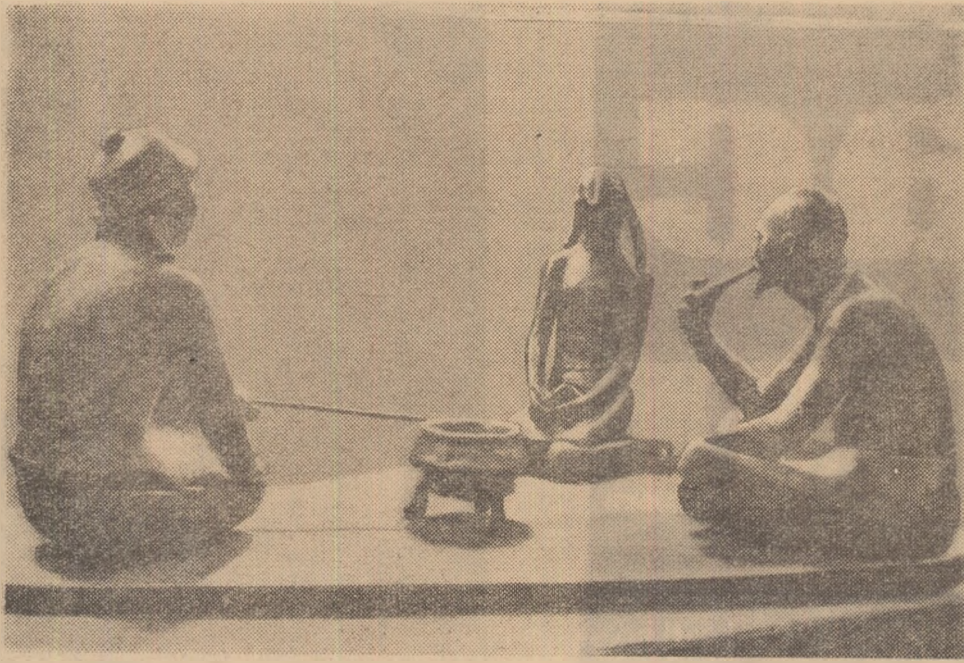
VITRINA

Vîrsta

sfintelor naivități

Cu micul roman „Popas la orizont”, V. Krakovski*) nu se înalță și nu ne înalță pe culmile infinitului, cu atmosferă densă, greu respirabilă; nu se coboară și nu ne coboară în infernul marilor patimi omenești și nici măcar nu încearcă să ne întindă o punte spre adevărurile universale, grave și amănunțite. Dar modestia lui, falsă sau autentică, n-are importanță, îl prinde bine și aventurile tînarului lăcătuș Seva în primele luni de muncă într-o uzină chimică ne sînt transmise pe un ton degajat, cu observații acide, aruncate în treacăt, din care pare a rezulta că autorul se consideră un discipol al lui Salinger. Un discipol nu fără spirit critic însă,

*) V. Krakovski: „Popas la orizont”, Editura pentru literatură universală, 1966.

Oleg Komov:

Scară în Altai (Gips)

intrucit eroul lui Krakovski nu este deloc înapămintat de viață și nu disperă în fața realităților, dat fiind că înseși realitățile au alt sens decît cel de care se vorbește Caulfield, eroul lui Salinger.

Dar și Seva, eroul lui Krakovski este jignit de tot ce se dovedește prejudecată și ipocrizie, oriunde le întîlnește: în casa rudei lui, în uzină sau printre prieteni. Îl jignește matusa lui, cu existența ei mărginită, ce se împarte matematic între fiica Zoika, televizor și bucătărie; îl jignește transformarea ce se petrece cu Zoika după ce, la sfaturile mamei, devine o candidată fermă și definitivă la măriș. De aceea Seva urmărește îndurerat schimbările pe care le observă în trăsăturile chipului ei, în alura nouă, parcă moleșită de un șir nesfîrșit de zile arzătoare de vară; privirile Zoikăi, acum fără sclipiri deosebite, sînt mereu aceleași în așteptarea unei împliniri fericite.

În schimb e încîntat de unchiul lui, în care simte pornirile unui autentic om de știință. Îl urmărește cu stimă eforturile ce nu vor duce la dezlegarea unei probleme, insolubile deocamdată, cu mijloacele de investigare cunoscute pînă acum. Și e fericit cînd află că, în cursul cercetărilor sale sortite eșecului, savantul obține totuși unele rezultate, secundare e adevărat, dar destul de importante pentru a atrage atenția Academiei de Științe.

Se înțelege, de asemenea, că Seva, la vîrsta sfintelor naivități, tresare indignat ori de cîte ori cineva îl bate protector pe umăr, e împotriva coroanelor mortuare pentru că sînt în prilej de zgîndărire a vanității celor care subscriu cîte 50 de copeici, dar și împotriva stilului de viață ultra-modern al fiicei contabilului, ca și împotriva limbajului ei ultraștiințific, în care toate lucrurile sînt spuse cu numele lor „gol-goluț”.

Dar tot acest Seva, purtat într-o gamă amețitoare de valurile propriei lui mări, veșnic agitate, încearcă uneori o grijă înduioșătoare pentru calitățile omului. Nevoit să doarmă o noapte în biblioteca uzinei și răsfoind fel de fel de cărți, Seva ajunge la o interesantă descoperire și la o concluzie: „Savanții au făcut următorul calcul: un om gîndeste cu numai șaptesprezece la sută din posibilitățile sale. Restul creierului lîncezește toată viața. Oameni buni! Nu pregețați — folosiți întreaga capacitate a noțiunilor voastre!” Sau atunci cînd ar vrea să renunțe la călătoria spre Polul Nord, unde îl așteaptă părinții, dar nu cutează să o facă pentru a nu fi crezut că „se teme de greutate”: „Și-a ieșit lumea din minți cu greutate. Fiecare caută să găsească un loc unde să dea de cît mai multe greutate. Dar ce, greutatea se găsește numai la mari depărțuri? Karl Marx ședea într-un birou confortabil și avea mai multe greutate decît avem noi într-un separator. Totul depinde de om. Dacă sufletul unui om nu este făcut pentru greutate, n-o să dea de ele, indiferent unde s-ar duce”.

Cartea lui Krakovski se citește cu ușurință și datorită expresiei directe și umorului sec care izvorăște spontan din țesătura întîmplărilor.

P.G.

OPINII

Traducerile și traducătorii

La începutul acestei luni, Moscova a găzduit un mare simpozion, cu sute de

participanți, consacrat activității traducătorilor și rezultatelor acestei activități.

Amploarea acestei manifestări nu este deloc întîmplătoare. Din cifrele prezentate la tribuna simpozionului rezultă că numai în ultimii cinci ani (1960—1964) au fost editate în U.R.S.S. 12.786 de titluri, reprezentînd traduceri din cele mai diferite limbi. Această cifră este mai mare decît jumătatea cifrei tuturor traducerilor efectuate în Uniunea Sovietică între 1918—1964 și este egală cu o treime din totalul operelor literare apărute în ultimii cinci ani.

Care este explicația acestui imens volum de traduceri?

În primul rînd trebuie să ținem seama de faptul că Uniunea Sovietică este un stat multinațional, în care operele literare apar în peste 85 de limbi. Printre acestea sînt limbi care au o tradiție literară multimilenară (gruzină, armeană etc.); altele cu o tradiție multiseculară (rusă, ucraineană, belorusă etc.) și, în sfîrșit, altele care și-au alcătuit alfabetul de-abia în anii puterii sovietice. De aici rezultă și numeroase dificultăți în traducerea unei opere literare dintr-o limbă într-alta.

Literatura țărilor socialiste, ca și literatura popoarelor ce și-au dobîndit de curînd independența se află, de asemenea, în atenția editurilor sovietice, îmbogățind neîncetat fondul lucrărilor traduse în limba rusă și în limbile altor popoare din U.R.S.S.

În sfîrșit, în cadrul simpozionului amintit s-a atras atenția asupra unui fenomen mai puțin discutat din sfera acestei activități și anume fenomenul de „îmbătrînire” a traducerilor. Timpul afectează chiar și traducerile care au fost făcute cu strălucire, la timpul lor, de către scriitorii de renume, dar mai ales acele traduceri care n-au reușit să treacă de un anumit nivel mijlociu. S-a arătat, astfel, că traducerea unei opere shakespeariene făcută în secolul XIX este pentru cititorii

Soția scriitorului: — N-ai putea să termini romanul pînă la iarnă?

EDITORIALE

O monografie despre Heinrich Böll

Proza scriitorului vest-german Heinrich Böll este bine cunoscută în Uniunea Sovietică și mulți critici sovietici, ca T. Motileva, I. Fradkin, L. Kopelev, s-au ocupat de creația lui. Iată de ce publicarea unei monografii consacrate scriitorului apare ca foarte firească, intrucit corespunde interesului pe care cititorii sovietici îl manifestă față de opera prozatorului vest-german.

S. Rojnovski, autorul monografiei, se dovedește un bun cunoscător al prozei lui Böll, de la schițele debutului pînă la marile lui romane, cu vaste sensuri generalizatoare. De la primul roman antirăzboinic al lui Böll, „Unde ai fost, Adam?” și pînă la ultimele lui opere de largă respirație epică, criticul sovietic întrevide o evoluție ascendentă în delimitarea responsabilităților față de regimul hitlerist și față de crimele împotriva umanității pe care acesta le-a comis sub diferite forme.

O bună parte din studiul monografic al lui S. Rojnovski este consacrat particularităților estetice ale creației lui Heinrich Böll. Rojnovski încearcă să descifreze, în primul rînd, izvoarele din literatura germană utilizate de scriitor. Analizînd apoi romanul „Casa fără stăpîn”, Rojnovski remarcă modalitatea împletirii lumii reale cu cea ideală, pe care o folosește scriitorul cu precădere în această carte.

În proza lui Böll se poate observa o tendință continuă de a comprima timpul narațiunii, pentru a-i conferi o forță de expansiune mărită. Dacă acțiunea din romanul „Și n-a spus nici un cuvînt” se desfășoară în trei zile, în cartea „Cu ochii clovnului” ea nu durează mai mult de cîteva ore. Dar în acest ultim caz timpul narațiunii este saturat de numeroase amănunțiri și asociații ce largesc nemăsurat orizontul povestirii.

Heinrich Böll este cunoscut, de asemenea, ca un maestru al genului scurt satiric și monografia analizează pe larg și acest capitol din creația lui.

Tolstoi și străinătatea

Sub egida Academiei de Științe a U.R.S.S., la Moscova a apărut o importantă lucrare în două volume despre „Tolstoi și străinătatea”. Alcătuită cu colaborarea unui mare număr de cercetători sovietici ai operei tolstoiene și sub redacția profesorului Serghei Makasîn, un cunoscut critic literar, lucrarea este fructul unei munci perseverente de șase ani. Documente prețioase au fost furnizate de British Museum Library, Bibliothèque Nationale din Paris, State Library of Victoria din Melbourne etc. sau de către colecționari particulari ca J. Simmons în Oxford, Sophie Lafitte și Jacqueline de Proyard din Paris.

Volumele sînt deschise de capitolul „Scriitorii au cuvîntul” care grupează mai bine de 30 de articole și discursuri ale unor celebri oameni de literă despre Tolstoi (Bernard Shaw, Anatole France, Roger Martin du Gard, Hamlin Garland etc.). Ele înmănunchează de asemenea prefața lui Galsworthy la „Anna Karenina”, aceea a lui Herbert Wells la „Invierca”, articolul lui Jean Richard Bloch despre „Tolstoi și servitutea voluntară”, fragmente din „Jurnalul” lui Romain Rolland. Un mare interes prezintă de asemenea capitolul „Correspondența străină a lui Tolstoi”, deși nu este decît un florilegiu al impresionantelor corespondențe primite de peste hotare de titanul de la Iasnâia Poliana.

cartea

din zilele noastre o lectură dificilă sub raportul mijloacelor lingvistice. Bunele traduceri din secolul trecut făcute din opera lui Robert Burns au devenit vetuste după traducerile lui Samuil Marșak. Traducerile lui Pasternak au dat o nouă viață în limba rusă operelor lui Shakespeare și Goethe. Așa cum traducerile lui Lozinski l-au redescoperit, în limba rusă, pe Dante, iar cele ale lui Liubimov pe Cervantes și Rabelais.

Aceste probleme complexe au fost debătute cu pasiune de către participanții la acest simpozion, aflați în căutarea celor mai bune mijloace pentru apropierea traducerii de nivelul originalului.

ÎN PRAJMA CONGRESULUI XXIII AL P.C.U.S.

Jaloane pentru viitor

Oțelarii își trase pe ochi pălăria de pistă cu boruri mari, aducând oarecum cu un sombrero mototolit, îmi întinse ochelarii albaștri și îmi spuse prietenește:

— O jumătate din viață mi-am petrecut-o în fața cuptorului și tot nu mă satur admirându-l cum arde. Parcă-i viu. — Și

„Volumul producției industriale a sporit în timp de șapte ani cu 84 la sută, în loc de 80 cât fusese planificat. Au intrat în funcțiune aproximativ 5500 mari întreprinderi industriale. Utilizarea electrică a industriei a crescut de 1,6 ori“. Mai au însă ele nevoie de vreun comentariu?

Extrem de importante sînt și realizările în direcția creșterii bunăstării poporului. Cei ce călătoresc mai mult prin țară știu cât de multe case de locuit s-au înălțat atît în orașe, cît și la sate, cît de mult s-a îmbunătățit comerțul cu mărfuri de larg consum.

Și în viitor, P.C.U.S. va da o mare atenție ridicării bunăstării oamenilor sovietici. Și putem spune că țelul principal al noului cincinal — satisfacerea mai deplină a nevoilor materiale și spirituale ale oamenilor sovietici — este limpede și convingător formulat în proiectul de Directive. Adevăr concretizat și în faptul că în următorii cinci ani salariul muncitorilor și funcționarilor va crește în medie cu cel puțin 20 la sută, ca și în acela că veniturile bănești și în natură ale colhoznicilor vor spori cu 35—40 la sută, că plățile și serviciile acordate populației din fondurile sociale de consum vor spori cu cel puțin 40 la sută, sau că se vor construi aproximativ 400 de milioane de metri pătrați de locuințe.

Cînd citești capitolul „Creșterea bunăstării și a nivelului cultural de viață al poporului“ din proiectul de Directive îți spui numaidecît că acest plan va fi realizat cu mîinile și priceperea fiecăruia din luptătorii și comandanții cincinalului în orice post s-ar afla și în orice ramură ar activa. Căci fiecare oră, fiecare clipă de muncă este o comoară de preț care trebuie să fie pusă în slujba cincinalului nostru pentru a transpune în realitate sarcinile trasate.

Parcurg pentru a nu știu cîta oară coloanele cu cifre, mărturie elocventă a proporțiilor gigantice ale planurilor noastre. Venitul național al Uniunii Sovietice va crește în cursul cincinalului cu 38—41 la sută, iar veniturile reale pe cap de locuitor — de 1,3 ori. Volumul producției industriale

La 19 martie, la Consiliul general A.R.L.U.S. a avut loc semnarea Planului de colaborare pe anul 1966 dintre Asociația română pentru legături de prietenie cu U.R.S.S. și Asociația de prietenie sovieto-română din cadrul Uniunii asociațiilor sovietice de prietenie și legături culturale cu țările străine. Planul a fost semnat de Marin Florea Ionescu, vicepreședinte al Consiliului General A.R.L.U.S., și E. I. Afanasenko, președintele Asociației de prietenie sovieto-române

capitole, Atlasul răspunde la nenumărate întrebări din cele mai diferite domenii. Cînd a fost construit primul tractor sovietic? Prima locomotivă Diesel? Primul avion? Cînd a luat ființă primul teatru sovietic? Primul stadion? Prima casă de odihnă? Primul institut? Cîți medici, profesori, elevi în școli și institute există azi în Uniunea Sovietică?

Atlasul va fi completat de două sute de hărți reprezentînd mările și lacurile artificiale create în ultimii ani, riurile și noile canale navigabile, orașele, bazinele carbonifere și noile căi de comunicație rutieră. Pe hărțile orașelor, repere speciale vor indica așezările construite de la Revoluție încoaace: Karaganda, Komsomolsk pe Amur, Norilsk, Kramatorsk, Bratsk...

La realizarea acestui Atlas, una din cele mai complete lucrări statistice referitoare la U.R.S.S., au colaborat zeci de organizații și institute specializate în diferite domenii din întreaga țară.

— se va intensifica mult. Astfel, pe linia spre Orient apropiat vor circula trei nave în loc de două, pe traseul Odesa—Varna două nave în loc de una. Numărul călătorilor străini care folosesc serviciile navigației sovietice s-a dublat în ultimii ani, iar anul acesta va crește și mai mult.

Firme turistice din Anglia, Franța, Italia și alte țări au închiriat pentru actualul sezon navele „Rossia“, „Gruzia“, „Bașkiria“ și altele.

TRANSPORTURI

„Ursuleții“ în turneu

Cu prilejul Salonului internațional de aviație de anul trecut, de la Paris, elicopterele sovietice „Mi-6“ și „Mi-10“ au reținut atenția privitorilor nu numai prin dimensiunile lor, cît mai ales prin forța de care au dat dovadă. Piloții sovietici numesc aceste adevărate „macarale zburătoare“ „Mișki“ — ursuleții.

„Ursuleții“ înaripați pot să ridice și să transporte pînă la 25 de tone. Mai mult, „Mi-10“ poate transporta sub fuselaj obiecte cu un gabarit foarte mare. În cursul zborurilor demonstrative făcute cu prilejul Salonului de la Paris, aparatul a ridicat și transportat, de pildă, autobuze mari.

N-a trecut încă un an de la închiderea Salonului de aeronautică și multe țări din Occidentul Europei și-au exprimat dorința să vadă din nou „ursuleții“ sovietici. De aceea, la începutul acestei luni două elicoptere „Mi-6“ și „Mi-10“ au pornit într-o lungă călătorie — prin cincisprezece orașe europene: Varșovia, Berlin, Copenhaga, Amsterdam, Paris, Toulon, Geneva, Genova, Ljubljana, Viena, Budapesta... „Mi-10“ își va încheia călătoria în Olanda la țirgul de la Utrecht, „Mi-6“ își va continua turneul în Franța, Elveția, Italia, Iugoslavia, Austria și Ungaria.

Așa cum a declarat Iuri Gornaev, comandantul unuia din echipajele care vor comanda elicopterul „Mi-6“, pasionanta cursă a „ursuleților“ nu va fi, însă, o călătorie de plăcere. Într-adevăr, aparatele sovietice vor avea de învins o seamă de dificultăți. Astfel, drumul din Danemarca în Olanda trece pe deasupra mării. Or, se știe că „Mi-6“ este folosit în U.R.S.S. numai pentru transporturi deasupra uscatului. Cît privește programul de ansamblu al călătoriei, nu e lipsit de interes să arătăm că elicopterele sovietice vor trece și cîteva examene dificile.

În sudul Franței, în regiunea Marsilia și Toulon, incendiile de pădure nimicesc deseori esențe prețioase. Pentru stingerea lor se folosesc în momentul de față „bărcile zburătoare“ americane. Francezii și-au exprimat dorința să includă în această bătaie aparatul „Mi-6“. La bordul elicopterului se va monta în acest scop utilaj francez contra incendiilor. Experiența va dura aproximativ trei săptămîni.

În Alpii elvețieni, „Mi-6“ va transporta pe șantiere de construcție aflate la altitudinea de 2800 de metri mari cantități de ciment și alte materiale de construcție. După ce își va fi încheiat misiunea în Elveția, „Mi-6“ se va îndrepta spre Iugoslavia, apoi spre Austria și Ungaria, unde piloții sovietici vor face zboruri demonstrative.

TURISM

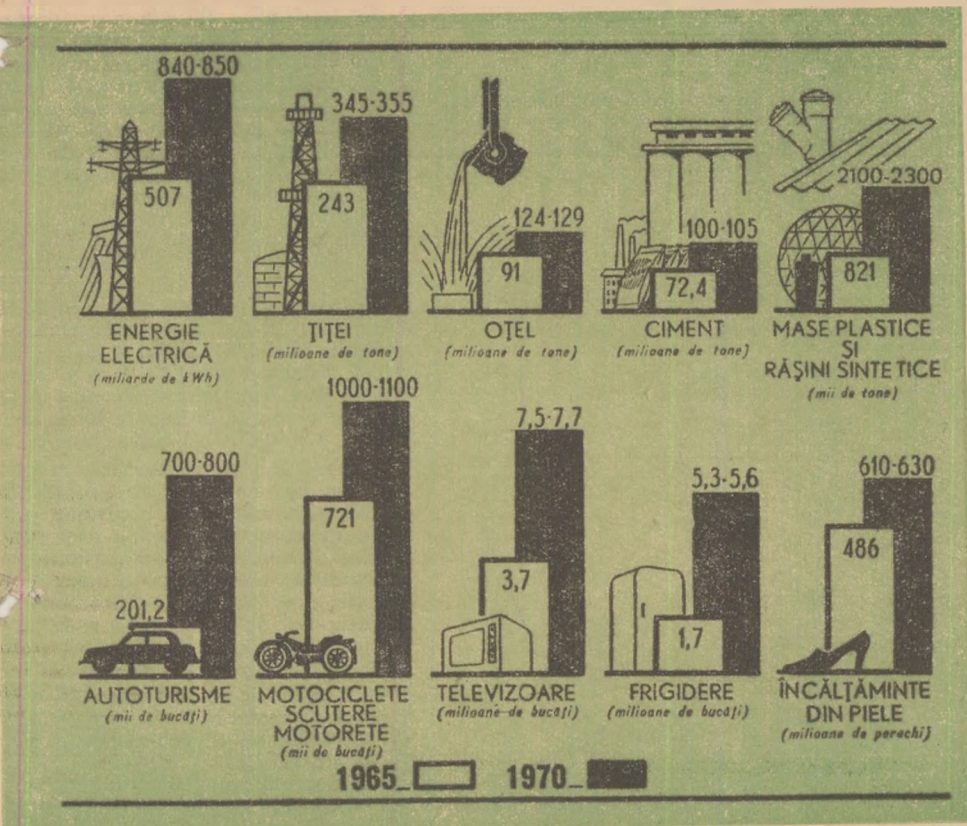
Odesa — Monrovia — Lagos etc.

Zilele trecute s-a încheiat distribuția pentru actualul sezon a navelor sovietice destinate călătorilor de plăcere. Nu a fost o treabă ușoară, cum a declarat unui corespondent al agenției A.P.N. Nikolai Vasilenko, directorul Agenției maritime a U.R.S.S. Nave sovietice de pasageri brădează astăzi toate mările lumii, transoceanicele sovietice și-au cucerit o mare popularitate printre amatorii de călătorii de plăcere. O parte a navelor vor face curse obișnuite pe traseele cele mai animate: Odesa—Ialta, Odesa—Sevastopol, Odesa—Soci, Ialta—Suhumi, Rostov—Soci etc. Dar cealaltă?

Croazierele se bucură de mare popularitate. Anul trecut au fost organizate 60, anul acesta vor fi mult mai multe. Toate navele rezervate de Direcția navigației acestui scop au și fost închiriate de organizații turistice. Ucrainei, de pildă, i-a fost repartizată motonava „Amiral Nahimov“, Leningradului — „Piotr Velikii“. Pe motonava „Svanetia“ a fost organizat un sanatoriu plutitor.

În afară de cursele interne, navele sovietice de călători vor circula, însă, și pe multe itinerare în afara hotarelor U.R.S.S. La 16 martie motonava „Armenia“ a plecat din portul Odesa într-o călătorie de 26 de zile. În acest răstimp turiștii vor vizita porturile Pireu, Atena, Palermo, Napoli, Roma, Alger, Casablanca, Dakar, Monrovia, Lagos. La 5 mai, transoceanicul „Taras Șevcenko“ va porni din portul Riga într-o călătorie în jurul Europei. Nava va face popas în porturi din Suedia, Danemarca, Anglia, Franța, Italia, Grecia și Turcia. În sfîrșit, la 11 octombrie va porni din Odesa motonava „Litva“ într-o călătorie în Mediterana. Turiștii vor vizita Istanbulul, Famagusta, Nicosia, Beirutul, Alexandria, Cairo, Algerul, Napoli, Roma, Siracusa, Pireul și Atena.

Și pentru că, așa cum relevam la început, navele sovietice se bucură de popularitate printre turiștii străini, circulația pe vechile trasee internaționale — Batumi—Marsilia, Batumi—Veneția, Odesa—Varna—Beirut și Odesa—Havana (linie recent inaugurată)

din glasul lui răzbătea atîta bunătațe și căldură încît părea că vorbește despre o ființă vie. I-am împărtășit această impresie.

— Păi, e chiar viu, mi-a răspuns. Are în el o părțică din munca mea vie...

Mi-am amintit de acest dialog citind proiectul de Directive ale Congresului al XXIII-lea al P.C.U.S. cu privire la planul de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S. pe anii 1966—1970. În tot ce s-a realizat în țara noastră există o părțică vibrantă din munca vie a fiecăruia dintre noi, iar ceea ce urmează să se realizeze așteaptă atingerea mîinilor noastre îndemnatice, înflăcărate inimii noastre. Spunînd că cincinalul este cauza noastră vitală cred că exprim, prin aceste cuvinte obișnuite, deopotrivă gîndurile prietenului meu oțelarii cît și acelea ale colhoznicilor, savanților, scriitorilor.

„Partidul vorbește cu poporul în limba-jul adevărului, fără să ascundă sau să înflorească ceva, îi arată atît izbinzile reale, cît și dificultățile dezvoltării noastre“. Căruia om sovietic nu-i merg la inimă aceste rînduri din importantul document! Proiectul de Directive impresionează prin stilul lui limpede, prin fundamentarea științifică a argumentărilor. Dar și prin încă ceva: prin înțelegerea sarcinilor viitoare, prin profunda convingere pe care o inspiră în necesitatea lor... Cînd vine vorba de izbinzile noastre, tonul devine reținut, cu foarte că realizările sînt, într-adevăr, uriașe și îmbucurătoare. Este, însă, un ton care corespunde, de asemenea, stării noastre de spirit: victoriile vorbesc de la sine în limbajul sobru, și de aceea convingător, al cifrelor.

Iată, de pildă, cîteva rînduri, la prima privire, seci.

va spori de aproximativ 1,5 ori. În 1970 U.R.S.S. va produce 840—850 miliarde kWh de energie electrică, 345—355 milioane de tone de țitei, 225—240 miliarde de metri cubi de gaz, 665—675 milioane de tone de cărbune, 124—129 milioane de tone de laminate...

Mereu alte coloane de cifre de control, jaloane pentru viitor... Și toate sînt pe măsura puterilor noastre!

Încît recitîndu-le îmi amintesc din nou de cuvintele prietenului meu oțelarii: „În toate acestea e o părțică de muncă vie“. Cuvinte simple, dar realmente mărețe!

Andrei Blinov

STATISTICĂ

Atlas economic

Totul despre U.R.S.S. Cam așa ar putea fi intitulată lucrarea „Atlasul dezvoltării economiei naționale și culturii U.R.S.S.“, aflată actualmente în pregătire sub îngrijirea Direcției principale de geodezie și cartografie a Uniunii Sovietice.

Atlasul e divizat în capitole: industria, agricultura, transporturile și comunicațiile, cultura, creșterea bunăstării populației, dezvoltarea republicilor unionale și a regiunilor economice, dezvoltarea noilor ramuri industriale etc., etc. În cadrul acestor

SCUT ȘI SPADĂ

1940... Letonia s-a alipit la U.R.S.S. Alexandr Belov, alias Johann Weiss, eroul principal din „Scut și spadă” este de fapt — cum arată autorul — un erou colectiv. El intru-nește calitățile multor agenți ai serviciului de informații sovietic cunoscuți de Kojevnikov. La Riga Weiss, care trecea drept leton de naționalitate germană, a lucrat ca tehnician într-un atelier de reparații și a colaborat cu inginerul Rudolf Schwartzkopf. Părăsind Letonia, împreună cu majoritatea germanilor, Weiss s-a stabilit la Lodz, în Polonia ocupată de hitleriști. Datorită unei recomandării primite de la Obersturmbannführerul Willy Schwartzkopf, Weiss este angajat șofer la garajul Biroului central de repatriere din oraș...

Annelie Dietmar, gazda lui Weiss, își revarsă asupra lui Johann toată duioșia ei de mamă.

Proprietarii firmei la care lucra Dietmar hotărâra să urmeze și ei exemplul mai marilor lor și începură să fabrice piese pentru mașini-unelte destinate exportului nu din oțel aliat de calitate superioară, cum prevedea tehnologia, ci dintr-un oțel inferior

Pe scurt. Frau Dietmar rămăsese văduvă. Fiul ei, Friedrich se înscrișese la Universitatea din Berlin, unde dovedise aptitudini deosebite pentru matematică.

Dar dacă tatăl nu făcuse politică, în schimb fiul i se dedicase cu trup și suflet. Adept inflăcărat al lui Hitler, el se înscrișese în Hitlerjugend și începuse să activeze intens în această organizație.

Profund nemulțumită de incapacitatea soțului de a izbuti în viață, Frau Dietmar sperase că Friedrich va reabilita onoarea familiei, va ocupa un loc demn în societate și-i va asigura bătrânețea. Se lipsise de toate pentru a da posibilitate fiului să studieze. Dar iată că într-un an Friedrich nu-i trimisese decât două vederi: una de paști și alta de Crăciun.

Frau Dietmar mărturisise toate acestea lui Johann chiar din prima seară, simțind o deosebită simpatie pentru tinărul singur pe lume și modest, care-i amintea de fiul ei când era mic și când își iubea mult mama, preferind să rămână în preajma ei decât să se joace cu cei de o vîrstă cu el.

Johann își dădu seama că bătrîna doamnă dorca să-i țină loc de mamă, spre a-și potoli într-un fel dorul de fiu. Era o femeie bună, blîndă, inimoasă, pe scurt o gazdă ideală pentru Johann.

La garajul unde se prezentă chiar a doua zi, cu o jumătate de oră înainte de începerea programului, Weiss fu întâmpinat cu vădită ostilitate. Curînd află și motivul.

Legile nescrise ale garajului

Nachbarnführerul Papke își ținuse făgăduiala pe care i-o făcuse lui Johann încă în Riga. În ajun el se prezentase, în uniformă de SS-ist, la fruntașul Keller, șeful garajului și, cu toate că acesta primise ordin de la Schultze să-l încadreze pe Weiss, dăduse și el aceleași dispoziții.

Deși erau foarte rezervați față de Johann, șoferii, mecanicii și muncitorii care spălau mașinile se purtau totuși respectuos cu el așa cum trebuiau să se poarte cu un protejat al unui gestapovist, care acolo, în garaj, avea după părerea lor misiunea de informator secret.

Weiss își spuse, însă, că părerea greșită pe care o aveau despre el colegii îi putea fi totuși de folos: izolarea îl va scuti de întrebări de prisos și de prietenii siciltoare, deoarece era puțin probabil ca vreunul dintre ei să dorească a lega prietenie cu un individ dubios, cum îl socoteau pe Johann.

În ciuda zimbetelor ironice ale șoferilor, Keller, un bărbat în vîrstă, cam încăpățînat dar plin de demnitate, îi întinse cel dintîi mîna lui Johann și i-o strînse cu căldură, de parcă ar fi întîlnit cu vechi prieten.

Weiss căpătă o „Tatra” nou-nouă, cu osii înalte și motor cu răcire cu aer — o mașină adaptată nevoilor militare, prevăzută cu dispozitive speciale în partea din față și din spate pentru fixarea mitralierelor.

Deși „Tatra” fusese curățată de uleiul cu care se ungea orice mașină cînd iese din fabrică, Weiss o demontă totuși și șterse din nou piesă cu piesă. Cu prilejul pregătirii lui în vederea misiunii ce o avea de îndeplinit urmase și un curs de conducători auto pe toate mărcile de mașini fabricate în Germania. Dar cine putea bănuși pe atunci că hitleriștii aveau să ocupe Cehoslovacia și că el va trebui să lucreze pe mașini produse în această țară. De aceea Johann trebui să facă apel la toate cunoștințele lui tehnice pentru ca, după cursa de probă, să poată stăpîni mașina. Bineînțeles, la început făcu unele greșeli.

Garajul își avea legile lui nescrise. Nici un șofer german nu se așeza la volan îmbrăcat în salopeta în care-și pregătise mașina pentru cursă. Nici unul din ei nu folosea unelte personale, ci numai pe cele ale garajului, deși erau mult mai proaste. La spălător exista un prosop cu care se ștergeau toți în timpul zilei de lucru, dar după terminarea programului, cînd se pregăteau să plece acasă, fiecare își scotea prosopul din dulăpiorul lui.

Dacă cereai unui coleg de breaslă ajutorul sau chiar numai un sfat, trebuia să-i oferi numaidecît o țigară, uneori chiar un pachet întreg.

Unii șoferi nu socoteau dezonotant pentru ei să sustragă benzina, care se găsea foarte greu și deci era prețioasă, și s-o vindă la „bursa neagră”, dar dacă cineva uita la garaj o brichetă sau orice alt obiect oricît de neînsemnat, a doua zi îl găsea pe o polițioară de la intrare.

Cînd veneai la lucru trebuia să-i saluți mai întîi pe fruntașul Keller și pe mecanicul șef al garajului și numai după aceea pe șoferi, în funcție de relațiile pe care le aveau cu ei. În schimb, ceilalți mecanici și muncitori care spălau mașinile erau obligați să-i saluțe pe toți șoferii, în special pe cei care lucrau pe mașinile șefilor.

Wilhelm Bruder, șoferul Sturmbannführerului Roeder, era o figură mai importantă chiar decît Keller, așa încît toți îl salutau respectuos, deși el nu găsea întotdeauna de cuviință să răspundă.

Johann nu era șoferul personal al vreunui șef, deci nu avea un protector, dar umbra lui Papke îl ferea de eventuale ciocniri cu camarazii.

Pentru moment, nu făcea curse decît în oraș, transportînd în special mici funcționari de la Biroul central de repatriere, pe care Keller îi prevenise că nu trebuiau să-și dea drumul la gură față de acest șofer. Dar și cu ei Johann căuta să fie cît mai îndatoritor. Le deschidea respectuos portiera, îi ajuta să-și ducă bagajele și se interesa cu ce viteză ar dori domniile lor să meargă. Cînd, însă, vreunul dintre ei, mai vorbăreț, încerca să discute cu Johann, fie și pe teme patriotice, el se eschiva politicos, arătînd că așa prevedeau instrucțiunile. După ce încasă primul sala-

„Războiul ascuns” în spatele frontului hitlerist (V)

riu, Weiss îi invită la restaurant pe Bruder, pe Keller și pe șoferul unei mașini blindate, pe nume Karl Zimmerman, care avea o situație deosebită la garaj, deoarece nimeni nu știa în ce departament lucra.

Johann observase că Zimmerman avea întotdeauna asupra-i două pistoale și că din cabina mașinii lui nu lipseau niciodată cîteva grenade și o armă automată prinsă cu o buclă de piele de capotă. Nimeni nu avea voie să se atingă de mașina lui. O curăța singur, iar ordinul de serviciu i-l aducea întotdeauna un motociclist. După ce-l semna, Zimmerman, i-l înapoia, așa încît nimeni nu putea afla ce curse avea de făcut.

La restaurant, Johann își spuse că cel mai bun lucru era să nu comande el nimic, ci să propună modest oaspeților să-și aleagă ce vor.

Socotîndu-se persoana cea mai importantă și vrînd să-i facă și pe ceilalți să simtă acest lucru, Zimmerman rosti în gura mare, plin de sine, cu privirea ațintită spre Keller:

— Fii liniștit, omule, și bea după pofa inimii, pentru că chiar dacă o să te rețină vreo patrule pe motiv că ești beat, am să le spun eu cîteva vorbe și după aceea o

râu. Nu-și putea ierta că nu-i ceruse pe Johann să-și invite prietenii acasă, și nu i-ar fi îngăduit să bea snaps. Era de necăjilă și de agitată încît toată noaptea își puse comprese reci la cap și picături ca să-și potolească palpitațiile. Doua zi dimineața, Johann îi ceru simțit iertare pentru neplăcerea din ajun.

În armata hitleristă, în care funcționarii superiori își incredințau adesea lucrurile subalternilor, se întîmpla de multe ori aceștia, deși erau socotiți funcționari muncitori, să îndeplinească munci de răspundere. Intocmeau dări de seamă, rapoartă informării și referate. Deși majoritatea erau oameni instruiți, prefereau să facă asemenea treburi deoarece în felul acesta puteau rămîne în spatele frontului.

Weiss ar fi vrut să intre în legătură astfel de funcționari militari, dar pentru moment nu știa cum.

Dar mai era o categorie de oameni care Johann ar fi vrut s-o cunoască de aproape. În Polonia ocupată ofițerii nu mai căutau să trăiască cît mai bine, ci confortabil. Chiar și proaspeții absolvenți ai liceelor militare, proveniți din familii modeste de mic-burghezi și deprinși de copilărie cu o viață destul de aspră, făceau rost de cîte o slugă și-și transo-

mau ordonanțele în lachei. Bucătarii, ordonanțele-lachei și cankeristele se bucurau de mai multă bunăvîntă din partea ofițerilor superiori decît ofițerii cu grade inferioare. Ei erau mai bine informați despre viața stăpînilor decît chiar cei mai apropiați prieteni ai acestora. Militarii activi îi disprețuiau pe acești servitori care formau o adevărată castă. Dar funcționarii de stat major îi dădeau seama de influența lor și de faptul că era primejdios să-i disprețuiești.

Weiss dorea să pătrundă în acest mediu specific dar, conștient de situația lor deosebită, oamenii care-l alcătuiau erau extrem de rezervați. Pentru a-și putea în-deplini misiunea, Johann trebuia așadar să studieze îndeaproape și această pîtură socială, nouă pentru el. Încercările de a dezlega tainele cu ajutorul doamnei Dietmar se soldară, însă, cu un eșec. Bătrîna văduvă îi spuse indignată:

— Sluga este un dușman în casă. Am încetat să mai am de-a face cu astfel de creaturi din clipa cînd bucătăreasa mi-a făcut observație. Auzi dumneata, a îndrăznit să-mi spună că bărbatul o să mă lase dacă am să-l mai întîmpin nepieptănată cînd se întoarce de la slujbă. Ascultă-mă pe mine, servitorii sînt niște neobrazăți, niște iscoade în casa omului.

Și totuși chiar doamna Dietmar fu aceea care-l ajută pînă la urmă pe Johann, fără să vrea desigur, să intre în acest mediu în care pînă atunci încercase zadarnic să ajungă.

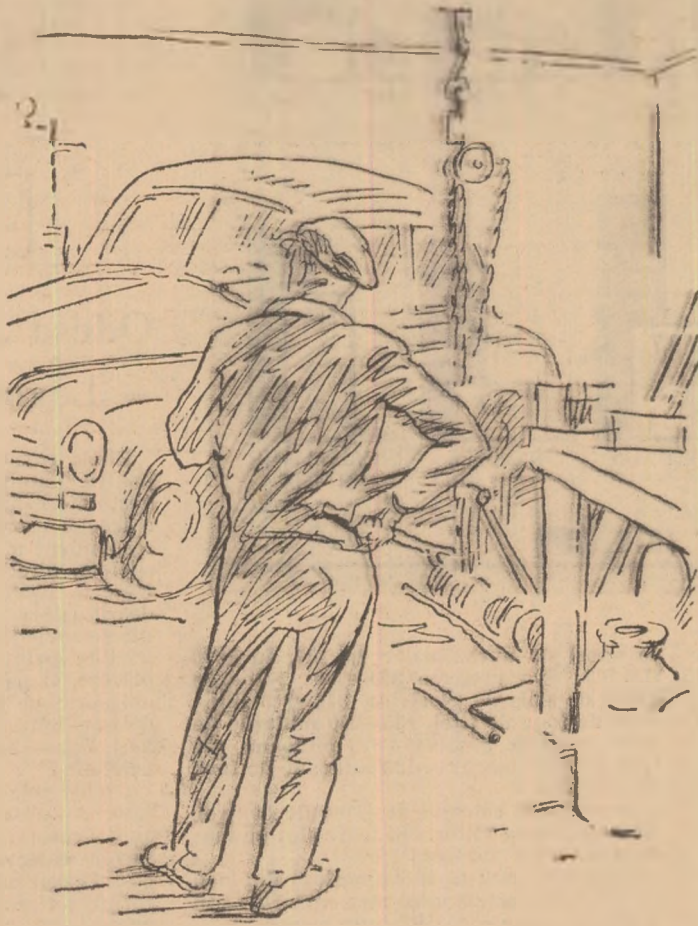
Într-o duminică dimineața, după terminarea slujbei religioase, Johann veni cu mașina la biserică s-o ia pe doamna Dietmar. După cîteva minute de așteptare văzu ieșind pe ușa înaltă, boltită, a clădirii ce aducea cu un gigantic țurțur de gheață sau cu o stalagmită, pe Frau Dietmar la braț cu o doamnă învesmîntată într-o pelerină din blană albă. Bătrîna văduvă îl prezentă pe Johann doamnei Maria Bûcher, prietenă din copilărie, care era eco-noamă la colonelul von Salz.

Johann o conduse mai întîi acasă pe doamna Dietmar, apoi o însoți pe Maria Bûcher în centrul orașului, spre vila colonelului von Salz.

La un moment dat, doamna Bûcher îl întrebă pe un ton indiferent cum se simte în localitate. Weiss ațita aștepta. Începu numaidecît să-și expună detaliat proiectele de viitor. Nu avea cunoștințe, iar colegii de la garaj erau oameni fără educație. Își petrecea întotdeauna serile în to-vărășia doamnei Dietmar. Mai citea din cînd în cînd cîte o carte din biblioteca fiului acesteia. După război ar fi vrut să înceapă o afacere pe cont propriu; avea o experiență îndelungată de mecanic și ar fi putut cîștiga bine dacă ar fi izbutit să-și facă rost de un mic garaj în care să-și înghebeze un atelier de reparații.

V. Kojevnikov

(Va urma)

Desen de A. Krilov

TEATRU

Liudmila Kasatkina
pe scenă

Liudmila Kasatkina a venit în cinematografie după ce se afirmase ca actriță de teatru. Și cu toate că a jucat în multe filme, a rămas fidelă primei ei iubiri.

Debutul ei pe scenă a avut loc imediat după absolvirea Institutului de artă teatrală „A. V. Lunacearski” din Moscova. Liudmila Kasatkina a fost distribuită în piesa „Primul tunet” de Margarita Aligher, prezentată pe scena Teatrului Armatei Sovietice. Actrița a fost inclusă în spectacol „în mers”, neavînd la dispoziție decît două săptămîni pentru a-și pregăti rolul. Și a izbutit. Astfel încît chiar cu acest prim rol s-a prefigurat motivul principal al drumului ei în artă: eroismul, barbăția.

În „Îmblinzirea scorpiei”

În aceeași „cheie” s-a înscris și următoarea ei apariție — Zoika din piesa „Ultimele frontiere”. Un rol de mică întindere: Zoika poștărița vine în fugă să aducă ostașilor vești de la cei dragi. Chipul ei exprimă bucurie de viață, glasul ei răsună ca un clopoțel. Pe urmă se aude o explozie și pe scenă este adus trupul neînsuflețit al fetei. Această scurtă apariție s-a întipărit adînc în amintirea spectatorilor.

În personajele a căror soartă i se încredințează, actrița caută întotdeauna trăsăturile cele mai valoroase. Sub o înfățișare banală, uneori chiar ștearsă, ea găsește și „dezvăluie” calități sufletești alese. Așa s-a întipărit cu personajul Anecika din piesa „Oceanul” de Stein.

„În „Oceanul” — mărturisirea după aceea actrița — am luptat pentru Anecika cu șasi Anecika. Am vrut ca oamenii să învețe să vadă aurul și acolo unde el nu strălucește vizibil. Dacă fiecare dintre noi s-ar strădui să ajungă la inima oamenilor am trăi mai frumos”.

După Anecika, Liudmila Kasatkina a fost Liuba, eroina din „Declarație de ură” de I. Stock, care își poartă teama de moarte sub o mască zgomotoasă, vulgară. Fata e atînsă de o boală incurabilă și a venit să moară în localitatea natală. Interpretarea actriței, care a mers pe schimbări bruște de ritmuri contrastante, de culori, de umbre și lumini, a fost extrem de apreciată.

În spectacolul cu piesa lui Afanasi Săliniski, „Nila”, Liudmila Kasatkina a izbutit să dezvăluie cu deosebită putere de convin-

gere tema curajului, a frumuseții morale a omului simplu. Meritul ei a fost cu atît mai mare cu cît actrița a preluat rolul după a două sute reprezentății a piesei. Prima interpretă, L. Fetisova, o concepușe pe Nila Snijko ca un caracter eroic, puternic și voluntar, imprimînd astfel o anume atmosferă întregului spectacol. Liudmila Kasatkina a trebuit să-și înscrie personalitatea creatoare, să-și aducă contribuția specifică fără a încălca această atmosferă. Și a reușit din nou.

Talentul ei și-a arătat apoi noi fațete în „Libelula”, în „Profesorul de dans”, în „Îmblinzirea scorpiei” și în multe alte piese. Căci numele ei figurează într-o bună parte din repertoriul Teatrului Armatei Sovietice.

„Cîntecul vizibil”

La studioul Institutului de teatru, muzică și cinematografie din Leningrad a avut loc un interesant spectacol intitulat „Cîntecul vizibil”, realizat de studenții din anul III, clasa regizorului Gheorghi Tovstonogov.

Spectacolul se compune din șaisprezece miniaturi, montate de șase viitori regizori cu titlu de experiment. De altfel, întreg spectacolul este experimental. El își propune să demonstreze că un cîntec poate fi nu numai cîntat pe scenă, ci și jucat, în sensul cel mai propriu al cuvîntului, ca o piesă în care, cu ajutorul unor elemente teatrale specifice, sînt prezentați eroi concreți cu biografia lor, în împrejurări concrete.

Diapazonul miniaturilor jucate este foarte larg. El cuprinde cîntece cunoscute, ca „Marionetele” de Béranger sau „La reverdere, băieți”, de B. Okudjava și altele mai puțin cunoscute, cîntece vesele și triste, satirice, eroice și psihologice, nostalgice și optimiste.

Dar toate șaisprezece la un loc, alcătuiesc, în pofida deosebirii lor, un spectacol foarte unitar din punct de vedere artistic și mult gustat de spectatori. Fiindcă este realmente original.

Pentru fiecare cîntec regizorul respectiv a trebuit să găsească un echivalent scenic, imagini scenice bine definite, o caracterizare plastică. A mai trebuit, de asemenea, să construiască un subiect, să creeze un ritm precis, ca în orice spectacol. Și, pe deasupra, să le sincronizeze perfect cu muzica și textul cîntecului.

Cum se vede, în ciuda posibilității de manifestare liberă a fanteziei — o dependență strînsă de factura și caracterul materialului. În ciuda independenței mijloacelor de expresie — totala lor subordonare față de sensul și caracterul muzical al bucății respective. Dar reușita este indiscutabilă.

P. Vetrov

CINEMA

Debut matur

La recentul festival cinematografic de la Mar-del-Plata, actorul Evgheni Lebedev, protagonistul filmului „Ultima lună de toamnă”, a fost premiat pentru cea mai bună interpretare masculină.

Această hotărîre a constituit o surpriză pentru publicul cinefil din U.R.S.S. Într-adevăr, pentru obișnuința săiilor de cinema Evgheni Lebedev este un necunoscut. Admirabil actor de teatru (face parte din trupa leningrădeană a lui Gheorghi Tovstonogov, unde a interpretat, printre altele roluri, pe acela al lui Arturo Ui în piesa lui Brecht, pe Monahov în „Barbarii” de Gorki), Lebedev a jucat în foarte puține filme, avînd de fiecare dată doar apariții episodice. Rolul Bătrînului din „Ultima lună de toamnă”, marchează de fapt debutul lui cinematografic.

„Ultima lună de toamnă” este în același timp al doilea film (după „Călătorie în aprilie”), al regizorului Vadim Derbenev, care pînă de curînd a fost operator (a semnat, printre altele, frumoasa imagine a filmului „Omul merge după soare”).

Eroul principal, Bătrînul, a muncit o viață întreagă, a lucrat pămîntul, a construit și mai ales și-a iubit și și-a crescut cinstit copiii, care și-au croit drumul lor, părăsind casa părintească. Și într-o zi din ultima lună de toamnă, bătrînul tată se duce să-i viziteze. Dar se duce nu pur și simplu la copiii lui, ci la acia care vor rămîne după el să semene, să are, să construiască, să învecie...

De aceea în film nu se petrece aproape nimic — sau aproape nimic care să iasă din cadrul obișnuitului cotidianului. Întîi Bătrînul trece pe la băiatul cel mare, Andrei, care are o familie mare și veselă, și stă solemn în capul mesei încropită la repezeală în cinstea evenimentului. De acolo se abate la băiatul mijlociu, Anton cel sfios și taoitura, a cărui singură pasiune e pădurea. Din pădure, coboară într-un mic

Evgheni Lebedev într-o scenă din film

oraș unde învață mezinul Serafim, viitor poet. Și cam asta e tot. Nici conflicte acute, nici întîmplări ieșite din comun. Bătrînul nu-și dezvăluie caracterul prin fapte. De aceea pentru personajul creat de E. Lebedev în contact creator cu regizorul, determinant a fost nu ceea ce face, ci cum face. Iar strădania actorului, intuiția și talentul lui au fost răsplătite pe merit în îndepărtata localitate argentiniană.

O absență
prea îndelungată

În vocabularul cinematografic s-a încetățenit termenul de „filme comerciale”, adică filme care se fac în special în vederea succesului de casă. Aventuri, senzații tari, erotism — iată filioanele de aur ale acestui gen de pelicule. Ca să dăm un singur exemplu: incasările realizate în trei ani de rulare a „super-producției” „Cidul” a producătorului american Samuel Bronston s-au cifrat la 12 milioane de dolari!

În aceste condiții numai artiștii cinstiți și curajoși găsesc în ei puterea de a se situa pe o poziție obiectivă în zugrăvirea lumii înconjurătoare. Din fericire, cinematograful oferă destule exemple de acest fel — și dacă ar fi să-i cităm numai pe Kramer, Visconti, De Sica, De Santis, Pasolini, Richardson, Anderson — tot am avea o imagine concludentă în acest sens.

Criterii comerciale stau și la baza așa-numitului sistem al „stelelor” — artiști cu sau fără talent, lanșați din anumite calcule și distruși uneori cu singe rece, după ce motivele interesului pentru care au fost lanșați s-au stins. În unele cazuri considerentele financiare distrug talente adevărate care s-au impus prin forța lor. Marele comic al filmului mut Buster Keaton a murit aproape uitat, după ce s-a zbatut din greu ducînd o existență mizeră. Extraordinara Bette Davis apare prea rar pe ecran, iar acum cîțva timp a trebuit să dea în ziare un anunț prin care căuta de lucru!

Recent am citit o declarație a actriței hollywoodiene Rita Hayworth, al cărei nume era sinonim acum vreo două decenii cu simbolul frumuseții feminine și al fericirii pe pămînt. Rita Hayworth face parte din categoria vedetelor venite în cinematograful în urma concursurilor de frumusețe (a deținut cîțiva ani titlul suprem de „miss Univers”). Oricum, însă, e trist să auzi din gura unui fost idol de anvergura ei: „Lumea se ocupă de noi cîțva vreme sîntem fericiciți și strălucim pe firmamentul Hollywoodului. Dar îndată ce ne trece moda, cădem în uitare. Aș fi gata să interpretez orice rol, cît de mic, dar nu mi se oferă. Studiourile continuă să cîștige încă bani de pe urma filmelor mele, dar eu nu mă aleg cu nimic, deși am jucat în peste o sută de filme. Alfred Hitchcock avea dreptate cînd spunea că e o rușine să fii stea de cinema”.

Vom zăbovi, însă, mai mult asupra unui caz care ocupă un loc aparte; Alida Valli. Actrița italiană a adus pe ecran nu numai frumusețea ei puțin stranie, impunînd un gen pe care fetele tinere l-au copiat multă vreme, ci și un talent solid, confirmat în zeci de filme. În anii războiului Alida Valli, împreună cu un grup de actori, a refuzat să joace în filmele „oficiale” și a trebuit să părăsească Italia. După război a fost recunoscută drept una dintre primele „stele” italiene, impunîndu-se definitiv ca o valoroasă actriță dramatică.

Interesat de personalitatea ei, Hollywoodul i-a făcut oferte insistente, făgăduindu-i roluri pe măsura talentului ei, astfel că în cele din urmă Alida Valli s-a lăsat convinsă și a traversat oceanul. Dar, după o experiență care n-a putut satisface

marile-i exigențe artistice, actrița a desfăcut înainte de termen contractele cu studiourile americane, deși gestul acesta de o emoționantă etică profesională a costat-o enorm: ani de zile după aceea a plătit producătorilor hollywoodieni ca despăgubire jumătate din onorariile încasate.

Dar nici în Europa n-a așteptat-o o soartă mai ușoară. Filmele comerciale cîștigau și aici tot mai mult teren. Rareori a găsit roluri ca acela pe care l-a interpretat în filmul lui Henri Colpi, „Absență îndelungată”, și care i-a pus foarte bine în valoare generoasele-i posibilități artistice. Pentru un timp Alida Valli s-a stabilit în Mexic, unde a jucat într-un film pentru televiziune în cincizeci de episoade — ecranizarea unui roman mexican de succes, — a străbătut pitoreasca țară cu o expediție istorică în vederea turnării unui documentar. Dar toate acestea n-au putut, firește, să o satisfacă și Alida Valli s-a înapoiat în Italia. Decamdată nu pe ecran, ci pe scenă: a jucat într-o piesă a dramaturgului italian Guglielmo Bigari, rolul unei femei puternice, greu încercate de viață. Succesul, după cum atestă presa italiană, a fost uriaș, nefăcînd decît să sporească regretul pentru absența ei prea îndelungată de pe ecran. Manlio Cancogni a scris de pildă în revista „Espresso”: „Vrem să sperăm că se va găsi pentru ea un rol bun și în cinema, că va mai apărea încă pe ecrane în fața spectatorilor din întreaga lume”.

I. Samoilova

● Unul dintre cele mai vechi studii sovietice, „Lenfilm”, se pregătește să-și sărbătorească semi-centenarul. Cu acest prilej se vor organiza cincizeci de seri de creație, închinată măștrilor de frunte ai școlii cinematografice leningrădene, care vor constitui file originale din istoria studioului. Ciclul de seri, care s-a deschis cu o conferință despre Alexandr Panteleev, autorul primului film realizat la Petrograd, (cinepiesa „Consolidare” a lui Lunacearski, închinată primei aniversări a Revoluției din Octombrie) se va încheia în 1968. Temele acestor „expediții” în istoria „Lenfilmului” vor fi creația lui S. Timošenko, P. Petrov-Bitov, G. Kozintsev, L. Trauberg, F. Ermler, N. Lebedev și alții.

EXPOZIȚII

Un poet al culorilor

La muzeul „Pușkin” din Moscova s-a deschis o expoziție a pictorului, sculptorului și desenatorului Alexandr Tișler, care îl recomandă ca pe un artist complet ce și-a încercat forțele, cu egal succes, în lumea culorilor, formelor și liniilor. Expoziția este foarte reprezentativă din acest punct de vedere, cuprinzînd patru sute de pinze, sculpturi și desene.

Considerat ca unul dintre fruntașii picturii sovietice, Alexandr Tișler s-a relevat totodată și ca un scenograf talentat, ale cărui decoruri pline de culoare, fantezie și imaginație, făcute mai ales pentru piesele lui Shakespeare, au contribuit întotdeauna la reușita spectacolului.

Expoziția deschisă în sălile muzeului Pușkin se bucură de o mare afluență de vizitatori, atrași de talentul original al lui Alexandr Tișler.

După Moscova, artistul sovietic va expune un număr de tablouri la Paris și Londra.

Pianistul în excursie

arta

GERONTOLOGIE

Cînd vom trăi 1000 de ani?

O lege nescrisă a naturii spune: tot ce e organizat, sistematizat, cu timpul se năruie. Munții se surpă, transformîndu-se în mormane de nisip, malurile fluviilor se retrag „mîncate” de apă, zgirie-norii se șubrezesc sub acțiunea nemiloasă a timpului. Numai organismele vii se opun dirze acestui proces. Și poate că nu toată lumea știe ce luptă disperată duc în fiecare secundă miliardele de ființe vii ale planetei căutînd să întîrzie cît mai mult cu puțință clipa fatală. Dar, cu toate acestea, și organismele vii îmbătrinesc iar, mai devreme sau mai tîrziu, se „năruie” la rîndul lor. Survine moartea.

Moartea este însă contrară naturii umane și de aceea omul luptă astăzi activ împotriva-i, pentru prelungirea vieții. De altfel, problema longevității a preocupat omenirea încă din antichitate. Iar dacă aruncăm o privire retrospectivă asupra unei perioade mai îndelungate, constatăm că durata vieții oamenilor a suferit mari schimbări, urmînd o cale ascendentă. Iată cîteva exemple.

Studiind inscripțiile funerare de pe mormintele vechilor romani, savantul englez McDonnell a ajuns la concluzia că în antichitate oamenii trăiau în medie 22 de ani. Despre durata vieții omului în evul mediu ne informează papa Inocențiu al III-lea: „Rar se întîmpla ca cineva să atingă 40 de ani, iar oamenii de 60 de ani erau

lației, va rămîne și de aci înainte un obiectiv important al științei medicale. Dar, ca și pînă acum, calea spre el este presărată cu nenumărate dificultăți. Una din ele e „boala secolului”, denumire generică dată de specialiști afecțiunilor cardio-vasculare. Frecvența lor sporită se explică pe de o parte prin faptul că medicina pune astăzi cu mai multă precizie diagnosticale. Printre alte cauze se numără însă și diminuarea simțitoare a ponderii muncii fizice atît în viața societății în ansamblu, cît și a fiecărui om în parte. În această ordine de idei nu este, desigur, lipsit de interes să arătăm că în Uniunea Sovietică există de patru ori mai mulți longevivi în rîndul populației rurale decît printre orașeni. Și acest lucru este valabil nu numai pentru U.R.S.S.

Orașele de astăzi sînt în genere un mediu prea puțin prielnic vieții omului. Graba, forfota, zgomotul caracteristic și schimbarea rapidă a situațiilor constituie tot atîția excitanți externi care provoacă uzura timpurie a sistemului nervos. Transportul urban, oricît de confortabil ar fi, are și el drept consecință o cheltuielă mai mare sau mai mică de energie fizică și psihică. Fără să mai vorbim de pierderea de timp. S-a calculat că un orașean parcurge într-un an aproximativ 1700—1800 de kilometri. Și cum în oraș viteza de circulație nu depășește 16 km pe

Cei 160 de ani ai lui Șirali Muslimov (Azerbaidjan) nu-l împiedică să se intereseze de o muncă pe care a început-o încă acum 140 de ani

excepții rare”. Ultimii 150—160 de ani au însemnat însă o perioadă de mari izbînzii pe tărîmul prelungirii vieții umane. Să urmărim această linie ascendentă folosind date luate din statisticile rusești și sovietice. În 1897, media de viață a bărbaților era în Rusia țaristă de 31,4 ani. În 1958, constatăm în Uniunea Sovietică o creștere considerabilă a acestui indice: cu 33 de ani, prin urmare o durată medie de viață de 64 de ani. Iar date și mai recente, din 1961, indică la același capitol 70 de ani.

Dezvoltarea rapidă a medicinei în secolul XX — și mai ales în ultimul deceniu — și-a pus puternic amprenta asupra duratei vieții pe întreg globul. Medicina a biruit rînd pe rînd ciurma, holera, tifosul, tuberculoza, malarie etc. care

în cursul istoriei au secerat multe vieți. O consecință firească a acestui progres a fost, cum am văzut mai sus, creșterea simțitoare a duratei medii a vieții. Dar nici aceste izbînzii nu pot să ne mai mulțumească acum. Iată cum își argumentează nemulțumirea față de situația existentă academiicianul sovietic V. F. Kuprevici: „Un cercetător, spune V. F. Kuprevici, ajunge profesor de obicei în jurul vârstei de 50 de ani și academiician cam pe la 60 de ani. După care nu-i mai rămîn de trăit decît 10—15 ani. Or, titlul de academiician ne spune că el se află la apogeul posibilităților sale intelectuale. Și tocmai atunci să moară?!”

Lupta pentru prelungirea duratei vieții, acest important indice al sănătății popu-

oră, timpul pierdut anual cu transportul însumează 100—110 ore.

La rîndul ei, munca omului modern se caracterizează printr-o sporire considerabilă a rolului reacțiilor emoționale ale omului. Căci un ritm rapid de muncă cere o atenție sporită. Muncitorul trebuie să emită la timp un semn sau altul, să apese pe un anume buton, să manevreze o pîrghie sau alta etc. Și acum, să vedem cum influențează acești factori activitatea sistemului cardio-vascular. Să pornim de la raportul dintre greutatea inimii și greutatea corpului omenesc, ceea ce constituie un indice important al dezvoltării cordului. Este evident că cu cît indicele va fi mai mare, cu atît inima va fi mai mare, deci mai dezvoltată. Să luăm un exemplu. Încă la începutul secolului nostru, în Germania cîinii erau folosiți pe scară largă la transport. Comparînd raportul dintre greutatea inimii și a corpului la acești cîini și la cîinii de aceeași rasă crescuți în casă s-a putut observa un fenomen interesant: inima unui cîine de 15 kilograme folosit la transport cîntărea 10 la mie din greutatea corpului animalului, în timp ce la cîinii de casă greutatea inimii era de numai 6 la mie din greutatea corporală. Un fenomen analog se observă și la om: inima unui sportiv bine antrenat poate pompa o cantitate de sînge de aproximativ zece ori mai mare decît a unui om care nu face sport. E limpede prin urmare ce influență nefastă exercită asupra oamenilor renunțarea la eforturile fizice. De aceea se și pune astăzi atîta accent pe practicarea culturii fizice, sportului, turismului...

Dar și o altă trăsătură fundamentală a vieții moderne, sfera emoțională, influențează puternic sistemul cardio-vascular. Un grup de colaboratori ai Institutului de terapeutică al Academiei de Științe medi-

cale a U.R.S.S. a demonstrat că atunci cînd unui om i se comunică pe neașteptate o veste neplăcută, tensiunea lui arterială crește brusc. Dar să nu uităm că și aici există un remediu și încă la îndemîna tuturor: frumusețea naturii cu efectul ei calmant poate vindeca omul de tensiunea emoțională.

În concluzie, specialiștii militează astăzi pentru folosirea tuturor posibilităților de combatere a „bolii secolului”, începînd cu odihna rațională, activă și terminînd cu măsurile eficiente de înlăturare a consecințelor nefaste ale dezvoltării tehnicii.

Dar cum lupta împotriva „bolii secolului” nu este singura cale către creșterea continuă a duratei vieții, să facem pe scurt cunoștință și cu alte posibilități de atingere a acestui țel. Biologii, de pildă, sînt

preocupați de aflarea tainelor procesului de îmbătrînire. În momentul de față sînt cunoscute mai bine de 200 de ipoteze despre mecanismul îmbătrînirii. E adevărat că numărul lor este deocamdată invers proporțional cu soluționarea problemei. Totuși, marile succese înregistrate de biologie în ultimii ani ne îngăduie să nădăjduim că ne aflăm în pragul unei evoluții sputuoase a cunoștințelor noastre despre natura procesului de îmbătrînire.

Fenomenul regenerării a fost descoperit încă de la începutul secolului. S-a observat atunci că fiecare organism are un serviciu de „reparații curente” pentru celulele uzate de bătrînețe. V. F. Kuprevici intenționează să extindă fenomenul și asupra sistemului nervos. Într-un recent articol el și-a exprimat convingerea că omul s-ar putea împotrivi fenomenului patologic numit îmbătrînire, fundamentîndu-și convingerea pe studierea metabolismului, la care a descoperit posibilități realmente nelimitate. După părerea lui V. F. Kuprevici, reinnoirea țesuturilor, a organelor și regenerarea sistemului nervos vor constitui temelia medicinei viitorului cînd omul va trăi, nădăjduiește savantul, o mie de ani devenind practic nemuritor.

V. F. Kuprevici leagă problema nemuririi de regenerarea țesuturilor nervoase. Pornind de aici, el face următorul raționament: omul se naște cu 14 miliarde de celule nervoase și tot cu atîtea moare. Numai că spre bătrînețe celulele nervoase se uzează. Dar cum s-a stabilit că ele se pot înmulți, V. F. Kuprevici nutrește speranța că cu timpul savanții vor învăța să le și regenereze.

SEISMOLOGIE

Munții răsar... de sub pămînt

Din deșertul Kizilkum a sosit o veste neașteptată: în zona centrală a deșertului au apărut crăpături adînci, cu o lățime de 5—6 centimetri și o lungime de mai mulți kilometri.

La fața locului s-a deplasat o expediție științifică. Dar explicația fenomenului a fost dată de cercetătorii Stațiunii seismice centrale „Tașkent”. Însemnînd pe hartă epicentrele tuturor cutremurelor care s-au produs în această regiune a deșertului ei au remarcat că, în ultimă instanță, zguduirile școarței se grupează în jurul unui vast spațiu ce se întinde dinspre sud-est spre nord-vest.

Amplasări similare ale epicentrelor se observă numai în regiunile în care au loc procese de formare a munților. S-ar putea obiecta, însă, și pe bună dreptate, că în deșertul Kizilkum, nu există nici urmă de munți. Dar geofizicienii au descoperit în deșertul Asiei Centrale munții... subterani. Straturile de nisip ascund un sistem muntos care nu e decît continuarea masivului Kuramin. Iar atunci cînd munții subterani au început să se miște, la suprafață au apărut crăpături. Deșertul s-a despicat...

Sîntem, astfel, martorii celui mai nou proces de formare a munților. Procesul e, desigur, imperceptibil pentru simțurile noastre, dar aparatul științific îl înregistrează cu precizie. Spre a studia fenomenul, în Kizilkum lucrează în momentul de față geofizicienii, geologii, geochimiștii, hidrogeologii. Au fost înființate cîteva stațiuni seismice noi.

S

Știința

GEOFIZICĂ

Cîte ore au 24 de ore?

Spre bucuria tuturor celor grăbiți — sau a celor în veșnică întîrziere — s-a constatat că unitatea de timp prin care ne-am obișnuit să denumim o zi și o noapte crește mereu. Această creștere nu se face simțită, ce-i drept, în viața de toate zilele căci se măsoară în miimi de secundă într-un secol. Dar faptul rămîne fapt. Pămîntul se învîrtește în jurul axei sale din ce în ce mai lent. Desi în însăși încetinirea mișcării de rotație s-au remarcat perioade de accelerare.

Cum se explică aceste variații în mișcarea de rotație a planetei noastre? De ce 24 de ore s-au mărit, o vreme, cu o milisecundă în 120 de ani, apoi cu aceeași milisecundă în numai un an, pentru ca să dea creștere din nou și din nou să crească? Pare că o forță exterioară silăște Pămîntul să se rotească mai repede sau mai încet. Aceasta a fost și concluzia generală a specialiștilor.

Una din ipotezele emise în ultimul timp aparține lui E. Moghilevski, cercetător la Institutul de magnetism terestru, ionosferă și unde radio din U.R.S.S. E. Moghilevski a presupus că modificările în viteza de rotație a Pămîntului s-ar datoră activității Soarelui. Dar calculele ulterioare au arătat că energia radiației solare e relativ redusă chiar și în timpul exploziilor puternice. Ea poate să producă cel mult furtuni magnetice, și acestea cu e-couri slabe în atmosfera terestră, și nicicum să influențeze mișcarea de rotație.

Dezlegarea enigmei s-ar putea, însă, găsi, chiar în argumentele care confirmă presupunerea enunțată mai sus. Le-a folosit însuși autorul ipotezei, care a ajuns la următorul raționament: sau energia fluxului solar nu e suficientă pentru a declanșa puternice furtuni magnetice, dar ele există totuși (și experiențele arată că sînt legate de activitatea Soarelui), sau acest flux se compune, de fapt, din gigantiți nori de plasmă, numiți plasmoidi, pe care adîncurile clocotitoare ale Soarelui îi expulzează în spațiu, o parte din ei în direcția Pămîntului.

Plasmoidii au un puternic cîmp magnetic propriu. Dacă ținem seama că raportul dintre dimensiunile unui plasmoid și cele ale Pămîntului e comparabil cu raportul dintre un zgirie-nori și un bob de mazăre, putem admite că interacțiunea lor cu magnetosfera Pămîntului e în stare să determine modificări în viteza de rotație a planetei noastre.

Am văzut că mărimile cu care operează în acest caz oamenii de știință sînt de ordinul fracțiunilor de secundă. Dar atunci cînd e vorba de studierea naturii și legilor magnetismului terestru sau de calcularea zborurilor cosmice nu se poate trece peste aceste unități infime de timp. Și, în definitiv, parafrazînd o binecunoscută zicală, de ce n-am putea spune „nu aduce ceasul ce aduce secunda”?

BIOLOGIE

„Rete mirabile“
conservă căldura

— Omul nu are și tremură —
Frigul, metabolismul și ventilatoarele — ...Și câteva întrebări care așteaptă răspuns.

Toate organismele vii au oroare de frig. Pentru cele mai sensibile o diferență de temperatură de câteva grade echivalează cu încetarea oricărei activități sau chiar cu distrugerea. Când soarele se ascunde după un nor și termometrul scade doar cu două grade, unele muște își pierd agilitatea și abia se mai mișcă. În asemenea condiții, cum se face că păsările și mamiferele nu numai că supraviețuiesc, dar trăiesc chiar normal în regiunile reci, la care s-au adaptat de mii de ani?

La toate latitudinile, temperatura normală a mamiferelor este de aproximativ 38°C, deși diferențele față de mediul extern sînt imense: de la numai 8 grade cînd aerul are + 30 grade, pînă la 88 de grade în regiunile arctice, unde se înregistrează curent — 50°C. Mecanismele care o reglează sînt: producerea de căldură prin arderea alimentelor, folosirea izolării și a altor dispozitive pentru reținerea căldurii în corp. Calcule bazate pe legi din fizică au arătat că, pentru a-și menține temperatura corpului, un mamifer trebuie să producă de zece ori mai multă căldură în regiunile polare decît la tropice, să-și asigure o izolație de zece ori mai eficace sau să combine aceste două modalități.

Primul mecanism, deci cel metabolic, este numai rareori un factor major. Animalul nu își poate spori decît în foarte mică măsură ingestia de hrană și producția de căldură. Și chiar dacă lucrurile ar fi așa, el nu și-ar putea petrece tot timpul mîncînd. Asemenea omului, aproape toate mamiferele își dedică o mare parte din timp explorării ținutului în care trăiesc, jocului și ocupațiilor familiale și sociale.

Rezistența la frig se datorește prin urmare mecanismului de conservare a căldurii în corp. Studiile comparative efectuate între animalele arctice și cele tropicale au început prin examinarea sistemului izolator. Blana celor dinții este desigur mult mai groasă și de aceea o vulpe polară trăiește foarte liniștită la — 50°C, fără să-și accelereze măcar metabolismul, pe cînd în regiunile calde un animal de aceeași dimensiuni își înteește combustia internă dacă temperatura ambiantă ajunge la 20°C. Omul este și mai puțin protejat: fără nici o haină pe el, începe să tremure și-și mărește metabolismul la 28°C.

Evident că, pe măsură ce scad în dimensiuni, mamiferele nu mai pot duce în spinare o blană groasă și atunci se retrag sub zăpadă în timpul iernii; nevăstuica, de pildă, nu-și mai părăsește vizuina decît pentru scurte expediții de aprovizionare iar șoarecii abia mai apar la suprafață.

Nici un animal, oricare i-ar fi mărimea, nu are chiar tot corpul acoperit cu blană. Pentru a-și îndeplini funcțiile, nasul și picioarele trebuie să rămînă dezgolite; dacă ele ar permite căldurii să se elimine, animalul ar pieri; pescărușul înotînd în apa înghețată nu ar putea produce mai multă căldură decît cea care s-ar pierde prin labe; nici un animal nu ar putea sta nemîșcat pe zăpadă, căci ea s-ar putea sub picioarele lui și apoi ar îngheța din nou, lîntuindu-l pe loc. Natura a inventat deci

un mecanism foarte simplu: la joncțiunea dintre trunchi și extremități a așezat o „rețea minunată“ (rete mirabile), compusă din artere și vene mici, în care se produce un schimb — singele cald al arterelor care sosesc din trunchi încălzeste pe cel rece adus de venele extremităților; astfel acestea din urmă rămîn mult mai reci decît corpul, nu-i răpesc căldura și totuși nu își pierd capacitatea de funcționare. Mai mult, acest mecanism îndeplinește și funcția de „ventilator“ cînd animalul e supraincălzit. Excesul de căldură datorit mișcărilor rapide și îndelungate deschide „supapele“ din rețeaua minunată și singele se îndreaptă spre extremități, unde se răcorește. Inotătoarele golașe ale focilor sînt de obicei reci, dar

Omul poate lucra pe cele mai cumplite guri, cu condiția să împrumute de la alte viețuitoare blana

ele se încălzesc dacă animalele gonite se chinuie să înainteze cît mai repede pe uscat; în rest suprafața corpului nu-și modifică temperatura, căci prin blana deasă nu ajunge să iasă decît prea puțină căldură. Aceasta mai este însă eliminată prin evaporarea din gură și de pe limbă: de aceea animalele aleargă cu gura deschisă.

Și mai perfecționată este adaptarea la frig la mamiferele complet sau aproape complet lipsite de păr: porcul, balena, morșa și chiar foca. La acestea toată suprafața corpului nu mai primește singe cald și poate atinge o temperatură apropiată de punctul de înghețare. Astfel, pielea și țesuturile subiacente le îmbracă parcă într-o haină izolatoare, sub care întregul organism își continuă activitatea fără a-și accelera metabolismul.

Interesantă de menționat aci este comportarea diferită a grăsimilor din corpul animalelor arctice. În general cele din interiorul corpului devin dure și casante dacă sînt expuse la frig. Dacă acest lucru ar fi valabil și pentru grăsimile de la extremități, atunci renul nu ar mai putea alerga, iar foca nu ar mai înota. Experimentele de laborator au confirmat că ele rămîn moi chiar și la zero grade, lucru cunoscut de altfel empiric de către eschimoși care folosesc de mult grăsimea din piciorul renului drept lubrefiant.

Nelămurite sînt încă efectele temperaturii asupra celorlalte țesuturi. Cum se face că pescărușul este tot atît de vioi pe banchizele Antaretice ca și pe nisipurile plajelor calde, că foca își păstrează în treaga sensibilitate sub gheață, puțind captura o pradă mișcătoare și găsi ușor găurile prin care iese la suprafață? Cum reușesc animalele cu singe cald să-și mențină echilibrul general în mediile foarte diferite în care trăiesc?

Schimbările de temperatură necesită adaptarea tuturor țesuturilor din corp, în așa fel încît acesta să rămînă un tot armonios. Iată un vast și interesant tărîm de studiu deschis în fața biologilor și fiziologilor.

MECANICA

Reînvie uringii?

Automatele asemănătoare corpului omenească nu sînt o invenție din zilele noastre. Ele au apărut aproximativ acum două secole, dar erau imperfecte fiind numai niște inițiale gratuite menite să amuze sau să înspăimînte pe cel care, neînțînă, le atribuiau însușiri magice.

Iată, însă, că tehnica modernă se străduiește să realizeze astfel de mașini nu

pentru a face senzație, ci cu scopuri cît se poate de practice. Printre proiectele care îi preocupă în ultima vreme pe specialiști este, de pildă, acela al unei mașini căreia, ca și predecesorilor ei amintiți mai sus, urmează să i se confere o structură umană și care, fiind destinată unor activități utilitare de o deosebită importanță, ar fi un prețios auxiliar al omului.

Pentru săparea pămîntului sau tăierea arborilor, să zicem, s-ar părea că nu există „instrument“ mai potrivit ca omul. Ne referim la brațele articulate amplasate de ambele părți ale unei centrale de comandă, creierul, la cele două suporturi și ele articulate, picioarele, admirabil „proiectate“ pentru a deplasa ansamblul. Așa încît, de ce o mașină construită pentru a înlocui omul într-o serie de activități pe care numai acesta le poate executa perfect n-ar putea căpăta o înfățișare asemănătoare acestuia?

La prima vedere mașina, înaltă de șase metri, ar aduce cu giganticele mașini de luptă ale marșienilor debarcați pe Pămînt, descrise de Wells. Sau, poate, cu desenele din romanele științifico-fantastice care înfățișează ciudate mașinării articulate menite să poarte omul și să-l înlocuiască la muncă pe suprafața unor îndepărtate planete. Într-adevăr, comparația nu e hazardată căci oamenii de știință plănuiesc s-o construiască în așa fel încît să multiplice forța și dimensiunile omului care, instalat confortabil într-o cabină, i-ar comanda „brațele“ și „picioarele“.

Performanțele obținute cu ajutorul ei ar fi — se pare — remarcabile: o viteză de 60 km/h indiferent de teren, cu alte cuvinte viteza unui cal la trap, frîngerea arborilor în vederea defrișării sau exploatarea lemnului, ridicarea fără efort a unor greutăți însumînd sute de kilograme. Cum s-ar putea realiza așa ceva? S-ar putea pentru că, susțin specialiștii, mașina va fi concepută conform structurii atît de eficiente a omului, pentru că va fi comandată de acesta și pentru că forța ei va multiplica considerabil forța musculară umană.

„Multiplică“ e cuvîntul potrivit căci, în cazul de față, nu va fi vorba de motoare comandate de om, ca la macara sau excavatoare, să zicem, ci de motoare indirect bransate la sistemul nervos al acestuia. Cu alte cuvinte de niște servomotoare supuse comenzii mușchilor umani, care vor îndeplini aceiași operație. De exemplu, pentru ca mașina să smulgă, ceea ce presupune o torsiune a pumnului, e suficient ca omul de la comandă să execute aceeași mișcare. Deci omul va acționa enormele brațe și picioare de oțel ale mecanismului mișcîndu-și propriile membre. Pentru a înțelege mai bine principiul de funcționare al acestei uimitoare mașini, să ne gîndim la servomotoarele instalate pe nave care comandă timona multiplicînd, în funcție de reacția valurilor, forța pe care timonierul o exercită asupra cîrmei.

Iată, așadar, cum savanții din veacul XX se pregătesc să reînvie, în felul lor, unul din miturile antichității, acela al uringiilor.

CARTOGRAFIE

Pămîntul,
din zborul păsării

Elaborarea hărților geografice a constituit, probabil, prima tentativă a omului de a străpunge îngustul cerc al orizontului care-l înconjură. Prima încercare a avut loc cu aproape patru mii de ani înaintea fraților Montgolfier. Faptul ne este conștient de o tăbliță sumeriană care reprezintă planul orașului Nipur din Mesopotamia de Jos. Reprezentarea planului nu s-a datorat însă unui zbor, ci raționamentului și unor calcule precise. Așadar, o lungă perioadă istorică, omul și-a imaginat Pămîntul „orbește“. Se impunea, deci, culegerea de informații asupra țărilor apropiate și mai ales depărtate, găsirea unei metode de localizare exactă a țărmurilor, cursurilor de apă, munților, orașelor. Cel mai indicat lucru era să te deplasezi, să le vezi cu propriii ochi. Curiozitatea, spiritul de aventură al vechilor greci au culminat cu adevărata naștere, legitimă și oficială a cartografiei.

Desigur, călători și exploratori au existat și înaintea lor, dar grecii au avut două merite: nu și-au tănuțit descoperirile și au dispus la un moment dat, de un adevărat „centru de cercetări“, la Alexandria, această capitală, timp de secole, a intelctualității lumii. Expediția armatei lui Alexandru în Asia Centrală și India, călătoria celebrului navigator marseiez Pytheas în nord, spre ultima Thule, ca și înconjurul Africii de către fenicienii au înlesnit marelui Eratostene să inventeze coordonatele geografice și să stabilească lungimea meridianului terestru la 250 000 stadii egiptene (39 375 km), astronomului Hiparh să stabilească principiul stabilirii longitudinilor, iar lui Ptolemeu să-și realizeze ope-

ra geografică. Pentru obișnuiții călători, însă, toate acestea apăreau ca realizări „abstracte“. Ei aveau nevoie de descrierea țărmurilor, cereau să li se indice distanțele etapelor de parcurs.

Acesta a fost începutul. Spre sfîrșitul secolului XV, o dată cu marile descoperiri geografice, planeta a căpătat bruse noi dimensiuni pentru locuitorii ei. Faimoasele portulane folosite de navigatorii timpului, stabilite după meridianele magnetice erau, în genere, destul de exacte atunci cînd ofereau reprezentări locale. Cam tot în aceeași perioadă a fost descoperită și busola. Toate acestea erau foarte folositoare atunci cînd era vorba de navigația pe mări închise, să zicem Mediterana. Pe ocean, însă, lucrurile se schimbau căci călătoria nu se mai desfășura de la port la port, de la un țărm la altul, în așa fel încît să permită navigației un cap constant. Comandanții de nave trebuiau să recurgă la astronomie, să măsoare latitudinile. Acestea au fost necesitățile care explică, în secolul XVI, succesul procedurii de proiecție cilindrică a lui Mercator, care trasează meridianele prin drepte paralele și echi-distante, iar paralelele prin drepte perpendiculare pe primele, din ce în ce mai depărtate spre poli.

Au urmat trei secole în care timp Pămîntul a fost străbătut în lung și în lat, au fost puse la punct procedeele geodezice. Desigur, nici astăzi cartografia nu se poate dispensa de contactul cu terenul, cu peisajul. A intervenit însă un factor nou, menit să împlinească visul a generații de cartografi: grație aviației, zborurilor extraterestre, Pămîntul poate fi privit, fotografiat din aer. Fotografia aeriană a marcat începutul unei noi ere, harta nu mai e rezultatul unor calcule: ea e mai întii văzută și abia după aceea realizată. Devenită procedeu curent, fotografierea aeriană ajunge, în slujba cartografiei, o tehnică de precizie. Ea trebuie să corespundă unor exigențe extrem de severe ca regula, finețea imaginilor, disponerea fotografiilor unele în raport cu altele etc., etc. Toate aceste condiții sînt realizate de o aparatură de precizie, de aparate de zbor special amenajate și de echipaje bine antrenate.

Specialiștii aflați la bordul „avioanelor fotografi“ obțin cîte trei fotografii pe secundă; ele se prezintă sub forma unor pătrate cu latura de 10 sau 23 cm. Pentru „înregistrarea“ unui teritoriu de mărimea unei țări este necesar mai mult timp, operația repetîndu-se la anumite intervale în vederea integrării în hartă a evoluției peisajului, a transformărilor datorite dezvoltării. Fotografiile trebuie să se „acopere“, ceea ce înseamnă că pentru fiecare punct prins trebuie să existe două vederi, luate din două unghiuri diferite, deoarece folosirea fotografiilor nu e posibilă decît dacă pot alcătui cupluri stereoscopice. După care urmează traducerea fotografiei în hartă.

Aici intră în joc o tehnică destul de complexă a fotogrametriei. În primul rînd trebuie reconstituit exact „conul perspectiv“, format din razele luminoase care corespund fiecărei fotografii, trebuie orientat conul așa cum se afla în momentul luării fotografiilor, asociate cele două conuri relative la două fotografii consecutive și, în fine, căutată intersecția tuturor razelor,

O hartă neobișnuită. Podișul Hadramaut din Arabia, fotografiat din Cosmos

luate două cîte două, rezultate din două imagini ale unui același punct al terenului. Un ansamblu de dispozitive optice și mecanice de mare precizie permite materializarea proiecțiilor razelor luminoase care corespund cu imaginea punctului pe fiecare din cele două fotografii. Intersecția a două proiecții orizontale dă poziția punctului pe hartă, care e „materializată“ de un creon trasor.

Cu acestea, însă, harta nu e încă gata, căci nu apare decît ca o rețea de linii. Pentru ca ea să poată fi citită, un desenator însemnează cursurile de apă cu culoare albastră, șosecele cu negru etc. Apoi începe desenarea hărții propriu-zise, după ce, în prealabil, s-a făcut o confruntare cu terenul. După cum se vede, cartografia și-a luat zborul. Ea va deplînde însă întotdeauna de măsurători precise și de o cunoaștere minuțioasă a planetei.

Poșta medicului

MAGDA PRISTARU — Buhuși: Din descrierea (extrem de amănunțită, felițată!) a simptomelor dv. reiese că aveți o urticarie. Tratamentul este destul de dezabuzant, totuși încercați cu arsenalul „clasic”: Romergan 1—2 drajeuri, îndeosebi seara la culcare, Clorocalcin 3 lingurițe pe zi, vitamina C 200 3 cpr. pe zi, Rutin 3 cpr. pe zi și, eventual, desensibilizare la un dermatolog.

C. ROMAN — Fălțiceni: 1) În legătură cu edemele pe care le are soția dv. la membrele inferioare, trebuie să vă precizăm că pot avea foarte multe cauze. Numai un examen complet ar putea să pună medicul pe calea cea bună. În consecință socotim că este necesar în primul rând consultul medicului dv. curant. 2) Recomandăm masaj de două ori pe zi cu următoarea cremă: Rp. Foliculină 100.000 + vaselină 50 g + Lanolină 50 g. De asemenea va lua pe cale bucală Hipazin 1 cpr. de 2—3 ori pe zi după mesele principale, ca doză inițială, apoi 2—3 cpr. de 2—3 ori pe zi. Dacă vă face acest tratament 5—6 luni, va obține o ameliorare hotărâtoare.

NECA — com. Roda: Nu am înțeles dacă ați făcut complet tratamentul cu Tricolaval. Eventual, dacă găsiți, faceți tratamentul cu Flagyl și toate necazurile vor dispărea în mod sigur.

NICU L. — Timișoara: Vă recomandăm să citiți răspunsul dat sub Viniciu S. Alba Iulia, în numărul 11 din 18 martie a.c.

HORIA N. — Oravița: Nu mai știm la ce răspuns vă referiți. Vă rugăm să citiți sfaturile date tot sub Viniciu S. Alba Iulia, săptămîna trecută.

SPERANȚA — Petroșani: Tratamentul „coșurilor” cere multă răbdare și perseverență. Trebuie în primul rând să evitați să le rupeți sau să le zgîndăriți cu unghia. Degresați tenul de 3 ori pe zi cu următoarea loțiune: Rp. Ac. salicilic 3 g + Iod metaloid 1,50 g + Alcool 80° ad 100 g. D.S. ext. După 5—6 zile de înțepănare puneți cremă lanolină și prășnițe cu ceai de mușetel seara. Să nu vă îngrijorați dacă pielea se va coji. După alte 3 zile (cînd coșurile au căzut) folosiți următoarea pomadă: Rp. Rezorcină 15 g + Sulf pp. 15 g + Talc 15 g + Oxid de zinc 12 g + Vasolină lichidă 30 g D.S. ext. Pe locurile infectate aplicați pomada cu aureociclină 3%.

M. MARINESCU — București: 1) Pentru demachierea obrazului dv. uscat puteți folosi vaselină pură. O întindeți pe față într-un strat cât mai gros, apoi masați ușor pentru ca fardul să se amestece cu crema și cu ajutorul unui tampon de vată ștergeți bine tenul pînă ce vata rămîne curată. 2) Folosiți preparatul Preventin.

IONEL D. — Sibiu: 1) Pentru că ne scrieți ca sînteți un pasionat „consumator” și chiar „debutant” în literatură, vă dăm sfatul pe care W. Saroyan îl dădea în alt context tinerilor scriitori: „Învăța să respiri adînc, învăța, cînd mînci, să simți gustul mîncării și, cînd dormi, să dormi în lege. Încearcă pe cît posibil să trăiești cu adevărat din toate puterile, cînd rîzi să rîzi în draci, iar cînd te mîni, minie-te de-a binelea. Încearcă să trăiești din plin. Oricum, tot mori prea devreme”. 2) Ca tratament, Napoton (Librium) 2 pe zi.

B. B. — Cîsnădie: 1) Problema ridicată de dv. este serioasă și credem că medicii pe care i-ați consultat au perfectă dreptate. Trebuie să faceți un tratament stimulant cu Testosteron (25 mg), 3 fiole pe săptămîină, timp de cel puțin 6 luni. În același timp ceea ce vă trebuie nu este „înțelegerea tacită”, ci un ajutor oferit cu răbdare și înțelegere. 2) Balonările care vă supără pot fi combătute, așa cum v-a prescris medicul dv., luînd Triferment 1—3 drajeuri înaintea meselor.

ANA MARIA — București: Leucoreea dv. s-a dovedit deci a fi datorită Trichomonasului. Luați Tricolaval 3 pe zi timp de 10 zile (simultan cu soțul). În afară de aceasta puteți introduce în vagin Tricocidan 1—2 cpr. pe zi înmuiate în apă, timp de 10—15 zile, după ce în prealabil ați făcut spălături vaginale.

VASILE CELMARE — Baia Mare: Nimic grav. Hernia ombilicală nu se poate vindeca acum, dar cînd copilul va crește mare va putea fi operat. Operația este simplă și vindecarea sigură.

MIRON CHIROPOL — București: 1) Vă promitem că vom pregăti pentru dv. un articol în legătură cu „scoaterea amigdalelor” care să răspundă multelor întrebări pe care le puneți. 2) Despre cafea am mai scris și vom mai scrie.

SABINA — Turda: 1) Despre planta aloe, citiți articolul alăturat. 2) Uleiul de porumb nu vă este util în cura de slăbire.

ORADEA — București: 1) Am înțeles din răspunsul, fapt pentru care vă cerem scuze. V-am citit stăutul ironic pe care îl dă Murray Schisgal în piesa „Amoor”: „Verificați-vă sentimentele înainte de a lua o hotărîre”, pentru că singurul mod serios de a privi problema dv. expusă alături de amănunțit este în glumă! 2) Noi considerăm că, în linii generale, tratamentul care vi s-a fixat este corespunzător. Ne-ar interesa rezultatele obținute.

SIMONA R. — Ploiești: 1) Trichomonaza se poate totuși vindeca definitiv. Este drept că adesea tratamentele sînt plicticoase astfel încît trebuie încercate mai multe soluții. Uneori nu este suficient ca numai dv. să vă vindecați. 2) Infecția nu trece la ochi niciodată. 3) Căile de transmitere sînt multiple și cele amintite de dv. nu sînt excluse. 4) Uneori, prin lichidarea infecției se pune capăt și unei presupuse sterilități. 5) Citiți și răspunsul dat sub Ana-Maria București.

Tratarea venelor dilatate

DE VORBA CU PARINȚII

Copilul astenic

Astenia nervoasă la vîrsta copilăriei nu este deloc o stare stabilă, mai ales formele care evoluează după tipul reacțiilor nevrotice. Ea poate fi înlăturată. Plasticitatea sistemului nervos la copil, capacitatea lui de compensare, contribuie în mare măsură la aceasta. În vederea corectării cît mai rapide a modificărilor patologice din sistemul nervos al copilului este necesară o intervenție activă „tripartită”: din partea părinților, a pedagogului și a medicului. Aceasta, pentru că o mare importanță în obținerea succesului o are orientarea justă a educației pe care o exercită părinții în familie și metoda pedagogică utilizată la cîmin, grădiniță sau școală.

Posibilitățile de acțiune asupra copiilor astenici sînt variate. Este de mare însemnătate în primul rînd stabilirea unui regim regulat în viața copilului, în sensul alterării raționale a muncii cu odihna, a alimentației la ore regulate, a șederii obligatorii și suficiente în aer liber și a folosirii mijloacelor de călire pe care le oferă cultura fizică și sportul, aerul, apa, soarele.

În unele forme de astenie nervoasă au o importanță deosebită tratamentul medicamentos (sedative, tranchilizante, anabolizante etc.) precum și unele măsuri de fizioterapie, în special iradierea cu raze ultraviolete, procedurile hidroterapice ș.a. Ar fi greșit, însă, să ne închipuim că tratamentul unui sistem nervos dezechilibrat, al diferitelor modificări patologice în purtarea copilului este numai de competența medicului, părinții și pedagogii avînd doar rolul unor observatori pasivi care așteaptă numai să vadă cum, după administrarea unor pilule sau injecții, în starea copilului va surveni o ameliorare bruscă.

Părinții și pedagogii trebuie să participe activ la restabilirea echilibrului neuropsihic al copilului. Numai prin eforturi comune, printr-o acțiune unitară se poate ajunge la un succes trainic. În această ordine de idei, de o deosebită însemnătate este educația copilului. Adesea, metode greșite de educație pot duce la reacții nevrotice. Altele, condițiile nefavorabile din familie (certuri între părinți, purtare inegală față de copii etc.) pot contribui la nevrozarea copilului. Dar și acordarea unei atenții exagerate copilului, îndeplinirea tuturor dorințelor sale, creșterea în „condiții de seră” are aceleași efecte. Copilul se obișnuiește să se considere „nervos”, caută să-și exagereze reacțiile pentru a prelungi și intensifica atenția celor din jur față de el.

Un prejudiciu la fel de mare în echilibrul nervos al copilului îl aduce dezacordul de acțiune dintre școală și familie, precum și din sinul familiei (dintre mamă și tată, dintre părinți și bunici etc.). Se întîmplă ca medicul sau pedagogul să sfătuiască părinții să respecte în familie anumite reguli de educație, ca de pildă cele referitoare la regimul de activitate și odihnă al copilului. Unii părinți ignorază, însă, indicațiile pedagogului sau ale medicului, îngăduindu-și ca în prezența copiilor să vorbească nerescușos față de școală și profesori, fiind apoi surprinși că purtarea fiului sau a fiicei lor se înrăutățește. Nu sînt apoi rare cazurile de acutizare a reacțiilor nevrotice din cauza dificultăților în procesul de învățămînt, a insuccesului, a suprasolicitării sau a dorinței imperioase de a lua „notă mare” spre a fi pe placul familiei.

Pentru copiii astenici o măsură foarte

indicată este munca fizică ușoară în aer liber sau în cadrul diferitelor cercuri de muncă manuală, sportul și gimnastica.

Una din formele eficiente ale tratamentului aplicat unor asemenea copii este acțiunea exercitată cu ajutorul cuvîntului (psihoterapia, sugestia) care are drept scop întărirea voinței, frînarea exploziilor afective, rezolvarea situațiilor conflictuale etc.

În sfîrșit, în cazurile accentuate de astenie nervoasă există un „arsenal” bogat de medicamente (psihotrope, tranchilizante) care vor fi însă prescrise și administrate numai la indicațiile unui medic specialist.

Dr. S. S. Leapidevski

CE TREBUIE SĂ ȘTIM DESPRE...

Aloe

În ultimul timp am primit mai multe scrisori de la cititori care se interesează de proprietățile curative ale plantei aloe.

Aloe este o plantă din familia liliaceelor care crește în stare sălbatică în zonele de semideserturi din Africa, India, Arabia și Madagascar. Planta are frunze mari, cărnoase și spinoase și flori galbene sau roșii. La noi se cultivă în apartamente și sere pentru calitățile ei decorative.

Din frunzele de aloe se obține o substanță medicamentoasă, cunoscută de mult timp în practica farmaceutică pentru efectele ei purgative (iritînd puternic intestinale).

Cercetări mai noi, efectuate îndeosebi în Uniunea Sovietică, au arătat că aloe conține stimulatori biologici care sporesc funcțiile de protecție ale organismului. Extractul de aloe preparat după metoda prof. V. P. Filatov este folosit ca fortifiant general și în unele afecțiuni de ochi, articulații, piele etc. Există de asemenea în unele țări tinctură și alifii pentru aplicații externe în cazul unor eczeme, boli inflamatorii ale pielii sau pentru scopuri cosmetice (regenerarea părului, seboreea uscată a pielii).

Tratamentul cu aloe este, însă, dăunător în tuberculoză și cancer, deoarece nu vindecă iar bolnavul pierde timp prețios, neglijîndu-și boala.

Preparat în casă, medicamentul poate fi deasemenea dăunător, chiar în cazurile în care există indicații, neexistînd posibilitatea unei dozări corecte. Folosind astfel de „sucuri de aloe” pregătite empiric, riscăm să provocăm o intoxicație gravă.

În concluzie, recomandăm folosirea preparatelor de aloe numai după sfatul medicului, cu respectarea strictă a dozelor și indicațiilor prescrise.

Dr. S. Morozov

— Deși știu că nu mă apreciezi ca medic, nu sînt supărat pe dumneata. Ca dovadă, te operez cu o anestezie specială.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Merele și sănătatea

„Care este rolul nutritiv și medicinal al merelor? Este un fruct ușor de conservat și foarte gustos. Aș vrea să-mi dați cîteva amănunte asupra calităților sale în raport cu sănătatea noastră” (A. L. — Suceava).

Împreună cu strugurii, merele sînt fructele cele mai reputeate în medicină. Ele sînt „fructele de bază” ale omului sănătos și convin celor mai mulți bolnavi; în special gutoșilor, bolnavilor de rinichi și artriticilor. Sărurile de potasiu și taninul pe care îl conține mărul împiedică apariția calculilor (pietrelor) renali. Este un fruct care creează ușor senzația de sațietate, fiind astfel recomandat în orice cură de slăbire. Cosmeticienii îi atribuie efecte

bune în „frăgezirea” epidermei. În plus, este un excelent „curățător” al dinților, prevenind mirosul urit din gură. Pentru a vă menține „în formă” vă recomandăm deci: un măr în fiecare dimineață, la micul dejun, un măr la prînz pentru favorizarea digestiei și un măr seara, înainte de culcare, pentru a dormi mai bine.

Vaccin împotriva hepatitei epidemice?

„Este adevărat că există un vaccin împotriva virusului hepatitei epidemice?” (Mara Popescu — București).

Sperăm că acest foarte util vaccin va fi realizat în curînd, dar el nu există încă. Cercetători italieni au identificat cu succes toate tipurile de virus care pot da hepatita epidemică și continuă studiile pentru a pune la punct un vaccin corespunzător.

Deocamdată, așa cum preciza de curînd Ministerul Sănătății din Italia, nu este vorba decît de „rezultate experimentale, fiind deci prematur să se tragă concluzii grăbite și prea optimiste în ce privește posibilitatea unor imediate aplicații practice”.

Drojdia de bere fortifiantă, aliment—medicament

„Am citit multe reclame despre multiplele virtuți ale drojdiei de bere fortifiantă. Care este părerea specialiștilor în igienă și alimentație asupra acestui aliment—medicament?” (M. Niculescu — Brașov).

Drojdia de bere fortifiantă, produs elaborat de Clinica de nutriție și dietetică a I.M.F. și colectivul I.I.S. „7 Noiembrie” din Arad, este un aliment—medicament de prim ordin. Drojdia de bere fortifiantă conține la 100 de grame proteinele care se găsesc în 250 g de carne. De asemenea, ea conține toate vitaminele complexului B, în cantitate mai mare decît în oricare alt aliment, și o serie de săruri minerale, ca fosfor, calciu și fier în cantități apreciabile.

Se ia sub formă uscată sau dizolvată în apă. Nu se folosește la dospitul aluatului. Pentru adulți se recomandă o lingură plină după masa de prînz. În cura de îngrișare, convalescență, eforturi fizice sau intelectuale excesive se mărește cantitatea la 2 linguri pe zi, după cele două mese principale.

Pentru stimularea poftei de mîncare la copii drojdia poate fi dată în supă sau în sosul mîncării. Pînă la vîrsta de 10 ani sînt suficiente 2 lingurițe pe zi.

Cura va dura cel puțin 2—3 luni, cu o pauză după fiecare lună de 10—15 zile, și indicațiilor prescrise.

Sînt utile băile de aburi?

„Obișnuiesc să fac adesea băi de aburi. Sînt utile? Există contraindicații asupra lor?” (Mircea St. — București).

Băile generale de aburi cu inhalarea vaporilor sînt un mijloc de călire a organismului pentru persoanele sănătoase, rezistente și obișnuite cu astfel de procedee hidroterapice. Băile parțiale de aburi constituie un prețios adjuvant în tratamentul nevralgiilor, reumatismului, gutei, obezității, hipotiroidismului etc.

Băile generale de aburi cu inhalarea vaporilor sînt contraindicate suferințelor de hipertensiune arterială, angină pectorală, astm bronșic și tuberculoză pulmonară.

Medicus

S globul

SIRIA

O arhitectură originală

Era o vreme când casele din Damasc nu puteau înfrunza în înălțime moscheele. Acum, însă, minaretele lăcașurilor de rugăciune nu mai domină orașul.

Dar capitala Siriei nu se dezvoltă numai în înălțime ci și în lățime. Așezată într-o vale întinsă de la poalele munților Antiliban, ea se îmbogățește cu noi cartiere de case multicolore. Arhitectura noilor construcții este cât se poate de originală. De obicei, parterul și primul etaj al clădirilor se află sub nivelul trotuarelor. Numai după ce te apropii bine de o casă îți poți da exact seama câte etaje are. Pe un povârniș ușor înclinat din partea de nord-vest a orașului se construiesc în special hoteluri particulare; în centrul orașului se înalță o clădire cu douăsprezece etaje.

E cu neputință, cred, să poți descrie fidel bogata gamă de culori a orașului. Amestecul de tonuri sobre și de nuanțe vii, stridente sau dulci, e amețitor. Splendid e și Damascul nocturn, care ar putea servi de decor pentru o poveste din O mie și una de nopți. Fantastica simfonie cromatică atinge însă apogeul în suk, în halele centrale.

La numai câteva zeci de pași de acest hazar oriental se află celebra moschee a Omeiazilor, o clădire foarte înaltă cu bolți, care evocă o catedrală catolică. Moscheea a fost construită acum 1260 de ani. Interesant de amintit că mult timp în acest edificiu au oficiat deopotrivă slujba religioasă creștină și musulmanii. Unii în naosul drept, ceilalți în cel stâng. De altfel, în Siria există, în genere, multă toleranță în materie de religie. Vecinătatea unei biserici catolice și a unei moschei, despărțite de numai o sută de metri una de alta, e un fenomen cât se poate de frecvent. Sau existența în același sector a unei școli musulmane și a uneia creștine.

Despre Ramadan s-a scris mult. Cred că nu e străin care să viziteze o țară arabă și să nu amintească în noțele lui de drum despre postul pe care trebuie să-l țină în fiecare an, timp de o lună, musulmanii. Altcuiva aș dori, însă, să relev eu în legătură cu acest lucru și anume că în timpul Ramadanului pe străzile orașelor nu se pot vedea deloc fumători. Se știe că postul se referă atât la mîncare și băutură, cât și la fumat. Din dorința de a-și ajuta semenii în această încercare destul de grea, locuitorii de alte religii ai țării nu mîncă și nu fumează față de musulmani...

Oaza în care e așezat Damascul furnizează Siriei o mare cantitate de fructe. Plantațiile de portocali și lămii, măslini, viță de vie și palmieri se întind pe zeci de kilometri. O parte din recolta obținută în oază și în zona litoralului este transportată în regiunea nord-vestică a țării — care nu are condiții prielnice pentru dezvoltarea acestor plante.

Într-adevăr, după ce părăsești Damascul și pornești spre Haleb, centrul administrativ al Siriei de nord, peisajul se schimbă complet. O bună parte din cei 360 de kilometri care despart cele două orașe e alcătuită din platouri deșerte și munți. Prețutindeni nu vezi decât piatră cenușie, brună, roșcată... Chiar și satele sînt complet lipsite sau aproape complet de vegetație. Din această piatră și din lut își construiesc țărani casele, cu acoperișuri plate sau, cînd nu au de loc lemn, în formă de cupolă.

V. Andreev

AUSTRALIA

Țara fără animale de pradă

Cînd cineva se întoarce din Franța, nimeni nu-l întreabă: „Ei, ce se mai aude cu turnul Eiffel? Mai stă în picioare?” Și, de altfel, aproape orice călătorie în străinătate naște întrebări rezonabile. Încearcă, însă, să te întorci acasă din Australia...

Cunoscuiți pe care-i întilnești, chiar cei mai buni prieteni, îți pun invariabil aceeași întrebare:

— Ei, cum sînt cangurii? I-ai văzut? Sar?

Deci, toate discuțiile încep neapărat cu o întrebare despre canguri, indiferent de studiile, vîrsta sau funcția interlocutorilor. E adevărat că mai încolo ei își pot etala cunoștințele — dacă le au — dar prima întrebare sună la fel. Cei mai delicați, observînd privirea-mi tristă, nu prea se simt în apele lor, dar n-au totuși putere să renunțe la întrebare. Unii încearcă s-o ia pe ocolite, să fie originali. Cea mai mare performanță a înregistrat-o un fizician, cunoscut pentru mintea-i ascuțită.

— Cred că ești sătul pînă peste cap — mi-a spus — toți te întrebă despre canguri, nu-i așa?

— Așa-i, ai ghicit! — i-am răspuns eu bucuros.

— Fleacuri. Dar ia spune, ce le răspunzi? — m-a întrebat totuși fizicianul, cu o scînteie de curiozitate în ochi.

De aceea m-am obișnuit atît de mult să-mi încep povestirile despre Australia cu canguri, încît nici nu mai pot altfel. Evident, n-am să omit descrierea zborului peste ocean, zîmbetul stewardeselor, luminile orașelor înșirate sub aripa avionului... dar am să încep eu clipa cînd, într-o zi fierbinte de februarie, în timp ce mă aflam într-o rezervație de lângă Melbourne o creatură uriașă, cenușie, a făcut un salt aproape peste capetele noastre, de-a curmezișul aleii, și a trecut în zbor peste tufișuri. Luat prin surprindere, am tresărit. Dar John Morrison, însoțitorul, mi-a spus rîzînd:

— E un cangur.

Și, numaidecît, risul lui a fost urmat de un alt hohot, mult mai puternic, care-i îndemna parcă pe toți să ridă de ignoranța mea și care venea de undeva de sus, din frunzișul unui eucalipt. Mărturisesc că m-am supărat puțin. Dar John m-a luat de braț și mi-a spus, încercînd să mă consoleze:

— E o kukabarra.

După care pasărea, care nu e de loc frumoasă, și-a luat zborul și s-a mistuit în zare.

Curînd, probabil că din pricina zgomotului făcut de noi, dintre copaci se ivi, măreț, un struț emu. Ochii-i negri și plăți ne priveau de la o înălțime mai mult decît oficială. Se opri chiar în fața mea și în clipa aceea eram gata-gata să mă justific, să-mi cer scuze și să-i făgăduiesc că am să mă îndrept. Nu semăna de fel cu struții din grădinile zoologice. Era parcă coborît de pe stema Australiei. Fredonînd parcă imnul de stat, ne însoți pînă la porțița unei îngrădături, dar nu intră înăuntru; acolo se afla un cangur, și el coborît parcă de pe stemă. Căci amîndouă aceste vietăți — struțul emu și cangurul — sînt incluse în stema Australiei. În loc de lei, vulturi și alte animale de acest fel...

Aparatul meu fotografic începu să țâcăne. După ce am fotografiat un cangur bătrîn, am fixat pe peliculă un papagal cacadu, lebede negre, pasărea-liră, veve-rițe zburătoare, ursuleți koala și o pasărică cenușie foarte caraghioasă, careia i se spune „călău”. Toate vietățile acestea trăiesc în libertate, ducînd aproape aceeași viață naturală pe care au avut-o înainte de colonizarea Australiei.

Ursulețul koala și pasărea clopot

Australia nu are animale de pradă, în afară de cîinii Dingo. De altfel se pare că la origine și aceștia au fost cîini domestici; dar s-au sălbăticit cu timpul. E de ajuns să vezi un ursuleț koala ca să-ți dai seama că un astfel de animal ciudat, naiv și încrezător, n-ar putea trăi decît într-o țară care nu cunoaște flăele de pradă. E un ursuleț cit o pernă de mare. Stă zile întregi în copaci, mîncînd frunze

de eucalipt și dormitează. Nu-i plac zgomotul, agitația. E întotdeauna mulțumit. Singura-i dorință e să fie lăsat în pace. Pare a fi un mare epicurian. Nu-l interesează alte țări și, de altfel, nici n-a făcut vreodată călătorii peste hotare, deoarece nu se poate hrăni decît cu o anumită specie de frunze de eucalipt.

Rezervația este un colțșor de pădure australiană.

— Australia nu înseamnă Sidney, Melbourne și nici chiar ferme — ne-a spus scriitorul Allan Marshall cum am sosit în Australia. Țara noastră e în primul rînd pădure (bush) și dacă nu vizitați pădurea n-o să înțelegeți nimic.

Așa încît i-am urmat sfatul.

Am rătăcit mult prin rezervație, am stat la taifas cu papagali mici, colorați cu o

unui lac artificial. Oglinda apei a înviorat valea. Se știe că apa hotărăște deseori fizionomia unui oraș. Leningradul nu poate fi imaginat fără cheiuri, poduri și canale, Sidneyul nu poate fi rupt de golf. Canberra a fost construită departe de ocean și atîta timp cît n-a avut un lac n-a prea arătat frumos. Acum, însă, are ceva specific. Dar plictiseala rurală a rămas. Nu există încă un centru al orașului, seara nu e aglomerație pe străzi, nu strălucesc luminile reclamelor; orașul nu are baruri, teatre etc. Așa încît locuitorii trebuie să-și găsească singuri distracții.

Într-o zi, niște funcționari plictisiți peste măsură au adus un rechin și i-au dat drumul în lac. Imediat s-a stîrnit panică, dar fie din pricina apei dulci, fie a monotoniei orașului, rechinul a murit curînd.

Vînători de broaște fetoase din nordul Australiei

inepuizabilă ingeniozitate. Într-adevăr, variata paletă cromatică a naturii poate impresiona orice imaginație, oricît de bogată. Nenumăratele combinații de culori, absolute incredibile, se disting printr-un gust ireproșabil. Nu știu cum se face, dar natura nu e de loc lipsită de gust în alegerea culorilor. Din miile de papagali — cacadu, lory, cacapo și nu mai știu cîți alții — n-am văzut nici unul despre care să se fi putut spune: „E îmbrăcat ca un papagal”.

Într-un bazin înotau ornitorinci, pluteau broaște fetoase australiene, se plimbau frumoase păsări-lire, alergau de colo-colo șopirle uriașe, inofensive dar foarte urite...

Cum eram obosiți, la un moment dat ne-am așezat pe o bancă la umbră și ne-am aprins câte o țigară.

— Ascultă! — îmi atrase atenția John. De undeva, de sus, venea un zvon de clopot. Puternic și pur. Apoi un al doilea, un al treilea. Bătăile de clopot veneau din virful eucaliptilor.

— E o pasăre — îmi spuse John — care se numește pasărea-clopot. Pan-pan-panela — fredonă el, imitînd-o.

Kukabarra cu risul ei nu mă uluise atît de mult ca acest clopot...

Canberra — un oraș în pustiu

N-am mai văzut niciodată și nici nu cred că am să văd vreodată o capitală atît de ciudată cum e Canberra. De fapt este rezultatul lungilor dispute dintre Sidney și Melbourne. Amîndouă aceste orașe — cele mai mari din Australia — doreau să fie capitala țării. Polemica aprinsă dintre ele a împiedicat mult timp statele autonome să se unească într-o federație. În cele din urmă, în 1901, s-a ajuns, însă, la un acord: „Nici noi, nici voi” — s-a hotărît atunci. Capitala să fie construită undeva între aceste două orașe. Apoi au mai trecut doisprezece ani pînă să se aleagă locul și încă doisprezece pînă să înceapă construirea orașului într-un loc pustiu, împrejmuit de coline. S-a construit fără tragere de inimă încă patruzeci de ani și tot nu s-a terminat.

În 1955, Bengt Danielsson, colaboratorul lui Heyerdahl, a făcut o călătorie în Australia. Apoi a scris o carte interesantă „Eumerangul”, în care a ironizat Canberra — după părerea lui un sat plicticos, un oraș pierdut, singura capitală din lume în care funcționarii, după ce pleacă de la serviciu, pot culege pe drum ciuperci și împușca iepuri din balcon.

În ultimii zece ani, însă, Canberra s-a schimbat mult. Grupurile de vile presărate, cum spunea Danielsson, într-un deșert noroios, sînt așezate astăzi pe malul

Canberra locuiește în vile. Nu agreează locuințele comune, blocurile, numai vilele. Acestea sînt construite din piatră și cărămidă roșie, albă, multicoloră. Fiecare vilă e înconjurată de o grădiniță. Proprietarii se întrec în a le face cît mai frumoase și mai deosebite de cele ale vecinilor. Și e într-adevăr o plăcere să privești grădinile din stradă, lucru destul de simplu de altfel deoarece nu există garduri. Dar străzile sînt pustii. La Canberra nu există pietoni. Și de aceea nici nu s-au construit trotuare. Pe străzi nu circulă decît automobile și autobuze...

Daniil Granin

Fără cuvinte

PROBABIL, DAR NU SIGUR

Băiat sau fată?

Ce determină sexul viitoarei ființe vii? În cursul investigațiilor care i-au apropiat pe cercetători de rezolvarea acestei enigme au fost obținute o serie de date interesante. Reproducem câteva, după un articol semnat de candidatul în științe V. Gheodakian.

Comparându-se numărul familiilor cu doi copii de același sex cu cel al familiilor în care copiii sînt de sex diferit s-a constatat că primele sînt mai numeroase. În general, însă, se nasc mai mulți băieți decît fete, raportul fiind de 106:100. Această mărime e, desigur, variabilă. Statistica a confirmat, de exemplu, o veche credință populară cum că în vreme de război se nasc mai mulți băieți. În anii primului război mondial în statele beligerante din Europa natalitatea băieților a sporit cu 1—2,5 la sută față de perioada de pace. Un fenomen similar s-a înregistrat în Anglia și Franța în timpul celui de-al doilea război mondial. În legătură cu explicația acestui „fenomen de război”, cum l-au botezat specialiștii, au fost emise mai multe ipoteze. Nici una nu s-a dovedit, însă, satisfăcătoare.

Un alt grup de constatări, și ele neclucite, se referă la relația dintre sexul noilor născuți și vîrsta părinților. S-a observat mai de mult încă că o dată cu vîrsta scad șansele mamei de a naște băieți. Tinele mame, între 18-20 de ani, nasc 120 de băieți la 100 de fete, iar cele de 38—42 de ani numai 90 de băieți la același număr de fete. De asemenea, cu cît tatăl e mai în vîrstă cu atît e mai mică probabilitatea de a avea un fiu.

Există, deci, în natură un mecanism care reglează raportul dintre sexe la noii născuți în funcție de acest raport la indivizii adulți. Mai mult, orice abatere de la norma optimă la adulți determină declanșarea acestui mecanism într-un sens sau altul care, în cele din urmă, restabilește raportul normal. Această ultimă presupunere e confirmată de datele demografice și statistice relateate mai sus.

Cînd toate aceste date vor trece din faza constatării în aceea a cunoașterii se va putea realiza artificial ceea ce natura s-a străduit să facă dintotdeauna: reglarea raportului dintre sexe.

DETECTIVII ȘI MONSTRUL

Pro și contra „Nessie“

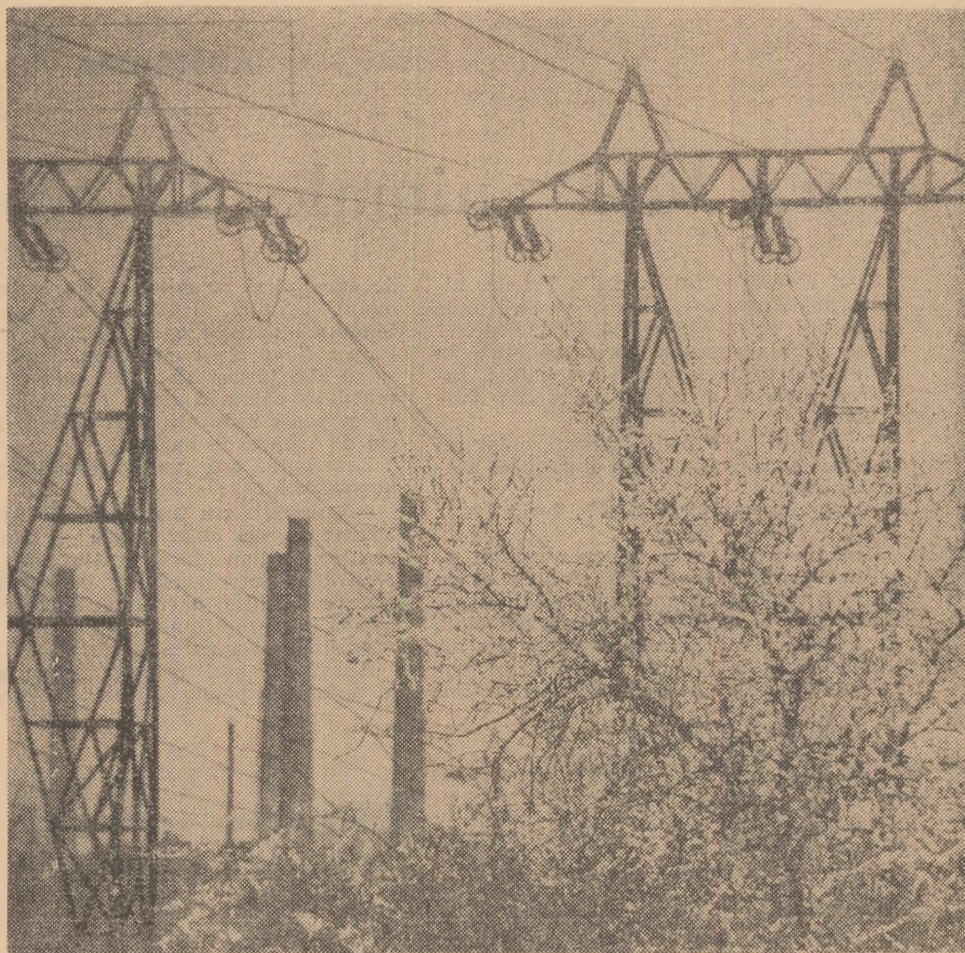
Centrul unificat de informații al B.B.C. ului este o instituție a cărei activitate este, de obicei, ferită de indiscrețiile publicității. Nu de mult, însă, zările din Anglia au scris despre el în legătură cu un eveniment neobișnuit. Cu această ocazie s-a aflat că Centrul unificat de informații se ocupă intens de problema celebrului monstru din lacul Loch Ness pentru a stabili, o dată pentru totdeauna, dacă misteriosul animal există în realitate sau e un rod al imaginației.

Acum cîțiva ani, televiziunea engleză a transmis un film realizat pe lacul Loch Ness și dedicat lui „Nessie”, cum își alintă localnicii balaurul. Telespectatorii au avut prilejul să vadă un corp triunghiular, cu o înălțime de aproximativ 1,5 metri, care se mișca pe apă. Centrul de

informații a primit misiunea să studieze filmul și să-i confirme (sau să-i infirmo) autenticitatea.

Fiecare cadru a fost supus unui studiu minuțios, luîndu-se în considerare condițiile de filmare, gradul de luminozitate, reflexele apei, înclinația obiectivului etc. Apoi a fost realizat, în condiții identice, un alt film, în care monstrul a fost înlocuit cu o barcă. Comparînd cele două filme, experții au ajuns la concluzia că obiectul plutitor din primul film nu pu-

Primăvară industrială

tea să reprezinte o barcă, un submarin sau orice altă ambarcațiune.

După o serie de măsurători complicate și de deducții logice, lucrătorii Centrului de informații au stabilit că obiectul, sau corpul, filmat prima oară pe Loch Ness avea o lungime de peste 27 de metri, o lățime de cel puțin 1,80 metri și o înălțime de 1,5 metri și că se deplasa cu o viteză de aproximativ 10 mile pe oră.

În urma acestui raport, directorul Biroului de studii al monstrului din Loch Ness (există și un asemenea birou!) a declarat că intenționează să organizeze o expediție care, timp de cinci luni, să pîn-dească apariția lui „Nessie” și să realizeze un film cu imaginea clară a capului și gîtului presupusului balaur.

Așadar, disputa dintre cele două tabere: pro și contra „Nessie”, care durează de 33 de ani, continuă cu înverșunare.

(Din „Nedelea”)

PREFERINȚELE FURTUNILOR

Șuieră vîntul sălbatec

Cînd asupra unei așezări omenești se abate o furtună puternică locuitorii își amintesc de ea multă vreme. Ba, mai mult, amintirea ei se transmite uneori din tată în fiu. Există, însă, pe glob regiuni în care numărul furtunilor se cifrează la o sută și chiar peste o sută într-un an. Aceste „focare de furtuni”, cum sînt botezate în cercurile de specialitate, sînt rezultatul unui mănunchi de condiții prielnice — dacă ne putem exprima așa — ca, de exemplu, temperatura ridicată, umiditatea aerului, un anumit relief ce determină mișcarea maselor de aer pe verticală.

Pînă nu de mult unul din cele mai importante focare de furtuni de pe glob era considerat orașul indonezian Bogor și împrejurimile lui. În secolul trecut regiunea, situată la 170 metri deasupra nivelului mării, a avut parte de o medie anuală de 151 de zile cu furtună; la începutul secolului nostru media a crescut la 322 de zile! Din fericire pentru locuitorii ei, în anii care au urmat frecvența furtunilor a scăzut brusc și în momentul de față „focarul Bogor” este considerat stins (fie și provizoriu).

Mai puțin capricioasă se dovedește preferința furtunilor pentru anumite zone din Brazilia. La Cuiaba, de exemplu, în apropiere de Matto-Grosso, bîntuie în medie peste 100 de furtuni pe an, iar uneori numărul lor ajunge chiar pînă la 235. În total, în Brazilia sînt cunoscute 18 zone în care timp de peste 100 de zile pe an se dezlănțuie vînturi sălbatece.

V. Arabadji

PENTRU A EVITA ACCIDENTELE

Sprîncenele frînează automobilul

„Și-a încrunțat sprîncenele și automobilul s-a oprit”. Cam așa și-ar fi început povestirea un scriitor de romane fantastice. Dar în cele de mai jos nu va fi vorba de o invenție fantastică, ci de una foarte reală.

Se știe că accidentele de automobil sînt favorizate de reacțiile nu îndejuns de rapide ale conducătorilor auto. O mică întârziere la frînare și catastrofa nu mai poate fi evitată. Timpul ce se scurge între momentul hotărîrii de a frîna și frînarea propriu-zisă cuprinde, de fapt, trei perioade: un prim timp în care impulsu-

rile nervoase din scoarța cerebrală se transmit terminațiilor nervoase din mușchii picioarelor (dacă viteza impulsurilor este de 100 m/sec. timpul e egal cu aproximativ 0,15 secunde), al doilea, în care piciorul trece de pe pedala de accelerație pe pedala de frînă și al treilea, în care piciorul apasă pe această ultimă pedală și mașina se oprește.

Toate aceste operații cu o durată de 0,4—0,5 secunde pot fi, însă, executate într-un răstimp mai scurt, cu condiția ca impulsul din centrul motor al scoarței cerebrale să fie transmis frînei nemijlocit. Dar cum se poate realiza această performanță?

Un inginer a reușit să construiască un model experimental de frînă auxiliară, folosind mușchii din regiunea sprîncenelor. Pe ochelari obișnuiți el a fixat niște arcuiri de oțel în care a introdus contacte de argint lipite de frunte deasupra sprîncenelor. Prin intermediul mai multor dispozitive — un amplificator cu transistoare, un

releu etc. — conductorii care pleacă din contacte vin în legătură cu pedala de frînă. S-a dovedit că acest nou sistem de frînare reduce timpul de oprire a mașinii pînă la 0,15 secunde. Ceea ce înseamnă că la o viteză de 50 km/oră spațiul de frînare se reduce cu 5 metri. Suficient pentru a evita accidentele.

În ce privește antrenamentul conducătorilor auto, el se reduce la un simplu reflex: încruntarea sprîncenelor într-o situație eventual periculoasă.

(Din „Tehnika-moldoioji”)

INTR-UN SINGUR EXEMPLAR

Ce ați fi ales?

Culegerea de 500 000 de anecdote a fost unul din cele mai gustate exponate prezentate la o originală expoziție de colecții particulare ieșite din comun, organizată la Dresda. Proprietarul ei e funcționar la registratura unui hotel pentru turiști.

Foarte admirate au fost însă și colecțiile de statuete din marțipan și de modele minuscule de corăbii, printre care și cel al caravelei lui Columb „Santa Maria” introdus într-un bec electric de 6 volți și cu un diametru de 1,27 centimetri.

Juriul a decernat Premiul colecției lui Paul Hintze, considerată cea mai valoroasă, întrucît cuprinde documente filozofice și religioase ale tuturor vremurilor și popoarelor, începînd cu un papirus egiptean cu o vechime de 3 000 de ani și terminînd cu microfilmul Bibliei în limba engleză.

V. Konin

DE PRETUTINDENI

Scrisorile recomandate

Istoria scrisorilor recomandate are ceva mai mult de două sute de ani. Ea a început în ziua de 23 octombrie 1758, cînd primarul orașului Köln, Jacob Hennot, a eliberat o chitanță pentru primirea unei scrisori importante.

Inregistrarea mișvelor speciale, chitanțele și semnătura de primire au coincis și cu o altă măsură adoptată spre îmbunătățirea sistemului de circulație a scrisorilor. Pentru că poștașilor, fie că se deplasau pe jos sau călare, le trebuiau zile sau chiar săptămîni pentru a înmîna o scrisoare, au fost introduse scrisorile urgente, cărora li se acorda prioritate sau erau expediate prin curieri speciali. Spre a nu fi confundate cu cele obișnuite, V. se aplica o ștampilă cu un desen înfățișînd pene de păsări.

Timbre pentru copii

În secolul trecut, meșterul Georg Zechmeyer, din Nürnberg, a tipărit pentru copii un mare număr de timbre ale căror desene, executate chiar de el, nu erau întotdeauna dintre cele mai reușite. Cu toate acestea, falsurile lui Zechmeyer au invadat în scurt timp toate țările europene, inducînd în eroare chiar și pe colecționarii încercați.

Nimeni nu s-a sesizat pînă în ziua în care, la un timp după apariția timbrului de 2,5 anna, în India a fost descoperit un complot. Ce legătură avea complotul cu timbrul? Acesta înfățișa, mai bine zis intenționa să înfățișeze, un elefant, dar sârmanul pahiderm desenat cu stîngăcie de Zechmeyer aducea mai degrabă a porc. Iar imaginea acestui animal „spurcat” a ofensat sentimentele religioase ale localnicilor.

(Din „Znanie-Sila”)

UN PRODUS IDEAL

PENTRU

PREPARAREA MÎNCĂRURILOR

ȘI A PRĂJITURILOR

MARGARINA
„MARGA” și „IDEAL”

CORĂBIOARE

Făină	0,350 kg
MARGARINĂ	0,150 kg
Bicarbonat	0,005 kg
Zahăr pudră	0,120 kg
Ouă	2 buc.
Vanilie, coajă de lămie	
Zahăr farin	0,020 kg

MODUL DE PREPARARE

Margarina se pune într-un vas și se amestecă cu 0,120 kg zahăr pudră și treptat cu restul de materii prime, în afară de făină.

Cînd este timpul rece se poate încălzi vasul în vederea omogenizării compoziției.

Amestecul acestei compoziții se face cu ajutorul unui tel.

După aceasta, se înlătură telul și se introduce făina treptat, amestecînd-o ușor cu mîna.

Compoziția se modelează în fitile rotunde (ca ștrudelul), după care se presează pentru a se lăți puțin.

Peste acest fitil se trece cu furculița pentru ca să lase urme, după care se taie în 10 buc. în formă de romburi, se așează pe o tavă și se coace la un foc potrivit. După aceea se presară cu zahăr farin.

Radioreceptorul portabil — Electronica 8 631 — T — este echipat cu 6 transistoare și 2 diode cu germaniu.

Radioreceptorul este îmbrăcat într-o husă de piele, are o antenă interioară de ferită și permite audierea emisiunilor din gamele de unde lungi și unde medii.

SE VINDE și cu PLATA ÎN RATE

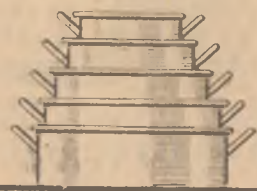
Se găsește la MAGAZINELE UNIVER-SALE ȘI DE SPECIALITATE ALE COOPERA-TIVELOR DE CONSUM.

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA

GOSPODINE!
VASELE EMAILATE
IDEAL

SÎNT ASPECTUOASE ȘI DURABILE

Vase emailate în execuție coajă de stejar cu dungă de aur, marmură și granit, produse de:

UZINELE „EMAILUL ROSU”-MEDIAS

O MASĂ GUSTOASĂ SE POATE PREGĂTI UȘOR ȘI REPEDE DIN:

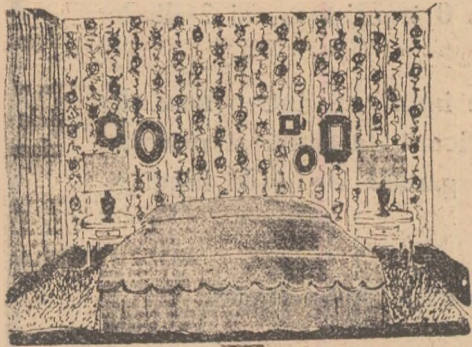
MACAROANE ● FIDEA ● TĂIȚEI

Tradiție și modernitate

În ultimii ani moda a devenit foarte generoasă. Observația este valabilă atât pentru îmbrăcăminte, coafură, fard, cât și pentru aranjamentul locuințelor.

Să ne oprim, de exemplu, la interioarele noastre. Se remarcă o conviețuire tot mai răspândită a stilurilor clasice și modern — ca să nu reducem decât la două ipostaze fundamentale multele încercări și soluții în materie. Mobilă cu linii simple, suple, cu suprafețe netede, fără ornamente, dar și mobilă barocă, masivă, cu înflorituri (în general moda florilor a reinviat, ele reapar pe huse, pe abajururi, pe tapet etc.).

În rindurile de față încercăm să mai sugerăm o idee, care îi va interesa poate pe cei ce vor să iasă din obișnuit și tradiție în aranjarea camerei de dormit — în speță să evite patul cu obligatoria tăblie în cap și cu tabloul, la fel de obligatoriu deasupra lui, în mijlocul peretelui. Cu aceasta nu avem cituși de puțin intenția să atacăm interiorul tradițional și nici să excludem posibilitatea aranjamentelor clasice care, de altfel, se acordă foarte bine

chiar și cu cele mai moderne mobile. Dimpotrivă, pe linia căutărilor unei formule moderne, dar care în același timp să respecte o anumită tradiție de gust și compoziție, credem că sugestia noastră poate fi considerată tradițională și modernă în același timp.

Toată atenția trebuie să se concentreze asupra peretelui de care e lipit patul. El va fi îmbrăcat de sus până jos într-un tapet lavabil sau cu un material înflorat în dungi verticale. În felul acesta tăblia poate lipsi, iar tabloul din mijloc poate fi înlocuit cu tablou sau mici sau mai mari, în ramă sau montate cu „passe-partout“, într-o culoare închisă — caldă sau rece — în ton cu tapetăria. Două noptiere de o parte și de alta, cu o lampă cu picior, completează armonios acest aranjament.

N. Veselovskaia

PENTRU DV. DOAMNĂ

E dăunătoare cosmetica?

Femeile își pun deseori această întrebare. Și nu fără teme. Dar nu pentru că cosmetica ar fi dăunătoare, ci pentru felul cum o aplică unele.

Arta de a înfrumuseța — cum se traduce cuvântul grecesc „cosmetica“ — e veche de cînd lumea. În toate timpurile, însă, alături de scopul estetic pe care-l are, n-a fost neglijat nici aspectul ei fundamental — cel igienic.

Frumusețea fizică depinde fără discuție de sănătate, chiar de dispoziție. La femeile tinere pielea e frumoasă prin frăgezimea ei și nu are nevoie de creme hrănitoare sau stimulatoare. Ceea ce-i trebuie este curățenia și protejarea de factorii naturali nefavorabili: soarele puternic, vîntul (mai ales rece), gerul.

Să ne oprim puțin asupra cosmeticii igienice. Ea cere respectarea strictă a regulilor de curățenie. Poate că aceste sfaturi vor părea banale, arhicunoscute, dar din păcate nu toată lumea le urmează. De câte ori se culcă seara femeile fără să-și curețe fața, sub pretext că sînt oboseite... Sau și mai rău, aplică crema hrănitoare peste pudră și praful depus pe obraz peste zi, îmbîcsind pielea, îngreunîndu-i respirația.

Pentru curățirea feței, în afară de spălarea cu apă caldă sau rece — în funcție de ten — sînt recomandabile loțiunile demachiante pe care le fabrică industria cosmetică și care vor fi folosite tot în

Nina Kolgunenko, autoarea unor interesante lucrări de cosmetică

funcție de natură — grasă sau uscată — a tenului. Pentru cazurile cînd pielea este atât de sensibilă încît nu suportă nu numai săpunul, dar nici apa — se roșește, se strînge, se asprește — e foarte recomandat uleiul vegetal (de floarea soarelui sau de porumb) călduț.

Aceeași grijă trebuie acordată și părului. Acesta trebuie spălat la 7-10 zile, nu mai des, altfel se usucă excesiv. De asemenea, trebuie pieptănat de minimum două ori pe zi. Insistăm asupra acestui sfat mai ales pentru fețele care și-l taie, și-l aranjează și, după aceea nu se ating de el de teamă să nu-l strice. Le prevenim fără nici un menajament că acest obicei îmbolnăvește părul.

După cum se vede, exigențele cosmeticii igienice sînt foarte simple. Totul e să fie respectate.

Cît privește cosmetica „estică“, și în această ordine de idei există cîteva reguli de care trebuie să se țină seama.

Mai întii vrem să precizăm că produsele cosmetice pe care le vind magazinele de specialitate nu sînt dăunătoare în sine. Dar trebuie folosite numai în funcție de natura tenului, de faptul dacă pielea e sănătoasă sau nu și, deci, dacă le suportă sau nu. Și, bineînțeles, se vor evita abuzurile. Acestea provoacă și un alt fel de daună: morală. Gîndiți-vă ce caraghios și uneori jalnic arată o fată tinăra vopsită ca un tablou. Impresia e și mai neplăcută cînd își face astfel apariția la lucru. Efectul este exact contrar celui dorit.

Nu uitați! Esențialul în arta de a vă farda e să o faceți cît mai natural. Cosmetica este chemată să estompeze anumite defecte ale feței și să pună în valoare calitățile. De aceea trebuie să vă studiați bine și să recurgeți numai la mijloacele cosmetice care vi se potrivesc, care răspund nevoilor dumneavoastră individuale.

Și încă un sfat pe care îl adresăm în special fetelor tinere: nu vă dregeți fardul în public. Întii, pentru că este o dovadă de impolitețe față de cei din jur. Al doilea: de ce să vă trădați secretele frumuseții?

A. Ahabadze

Estetică cotidiană

Fabrica de obiecte de porțelan din Dulevo este cunoscută pentru frumusețea și originalitatea produselor ei, dovedindu-se un aliat prețios al publicului cumpărător în înfrumusețarea locuințelor. Obiectele

fabricate la Dulevo au fost premiate la multe expoziții internaționale, ca, de pildă, această carafă de apă pe care autoarea ei, O. Bogdanova, a intitulat-o „Pisica“.

DISCIPLINA TRUPULUI

Arta și știința relaxării

Dacă sistemele de gimnastică au o veche istorie, primele lucrări științifice referitoare la relaxare au apărut relativ recent și încă n-au atras atenția generală.

În 1929, profesorul Edmond Jacobson de la universitatea din Chicago a publicat o carte intitulată „Relaxarea progresivă“ în care demonstrează că omul poate să învețe să se relaxeze. Pentru asta trebuie folosite exercițiile fizice și autosugestia. Subiecții pe care Jacobson și-a făcut experiențele au obținut rezultate uimitoare. Ei au ajuns să relaxeze orice mușchi volau, chiar și pe aceia mărunți și greu dirijabili ai pleoapelor. Experiențele profesorului american au stîrnit mare interes, dar multă vreme s-a considerat că ele n-au nici o însemnătate practică.

De atunci au trecut douăzeci de ani și s-a constatat că oamenii au nevoie de relaxare. Au început să se ivească tot felul de sisteme. Cea mai mare răspîndire a cunoscut-o așa numitul „antrenament autogen“, pus la punct de un grup de specialiști din R.D.G.

Să ne adresăm o clipă statisticilor referitoare la boli. Foarte mulți oameni suferă de maladii cardio-vasculare. Cei trecuți de 40 de ani, încep să se uite cu teamă la alimentele bogate în colesterol care, după cum știm cu toții, favorizează instalarea aterosclerozei și creșterea tensiunii arteriale.

Or, la începutul secolului nostru bolile cardio-vasculare grave erau considerate o raritate. Un cunoscut clinician sovietic își amintește că în anii aceia un caz de infarct miocardic punea în picioare întreaga clinică. Și totuși, alimentele bogate în colesterol nu erau evitate.

Nu, nu e vorba de colesterol. Există alte motive mult mai serioase: factorii supraîncordării emoționale care decurg din felul de viață modern. Savanții impart acești factori în trei grupe. Din prima grupă fac parte factorii generali: ritmul accelerat de viață, abundența enervărilor. Din a doua factorul mediu: zgomotul orașelor, atmosfera impură. Din a treia factorii cu caracter individual: munca monotona, rămînerea îndelungată într-o anumită poziție, sedentarismul, munca de noapte ș.a.

În cursul unei zile toți acești factori se suprapun — într-o măsură mai mare sau mai mică — avînd ca efect oboseala și încordarea. Pentru a le îndepărta, trebuie să știm să ne relaxăm. Destinderea fizică se bazează pe o legitate fiziologică precisă.

În timpul stărilor de emoție sau de excitație nervoasă glandele secretă în organism hormoni (în special adrenalina) care îl pregătesc pentru o intensă activitate musculară. Mecanismul acestui fenomen a luat naștere încă în copilăria omenirii, cînd fiecare stare de agitație era urmată de o acțiune.

În sport această stare își face apariția înaintea competițiilor. Relaxarea vine în lupta sportivă. Pe cînd în viața obișnuită, starea de „antestart“ nu e obligatoriu urmată de un efort muscular. Să spunem că avem de dat un examen sau de purtat o discuție importantă. Emoția pune stăpînire pe noi (deși nu ne ajută la nimic). Dar examenul trece, discuția se încheie, iar adrenalina rămîne în sînge. Bătăile inimii se accelerează, tensiunea arterială crește.

Ce trebuie să facem? Să îndeplinim imediat o muncă fizică activă, fie și să alergăm puțin. Nu uitați: dacă vreți să vă liniștiți, fixați-vă o sarcină fizică. Dar această recomandare privește anumite stări speciale. Se întîmplă, însă, să nu se petreacă nimic, să nu avem motive deosebite de supărare, de emoții, și totuși seara să ne simțim oboseți, epuizați și să nu dorim decât să ne culcăm cît mai repede. Așa procedează cei mai mulți.

Poate că unui om oboseț îi vine greu să creadă, dar el trebuie să se odihnească nu culcîndu-se, ci mișcîndu-se, făcînd o muncă fizică.

A te odihni înseamnă a-ți alunga gîndurile despre treburile și grijile zilei și a primi o sarcină fizică. Cea mai bună soluție în această privință este sportul, indiferent care. Dar dintr-un motiv sau altul puțini oameni pot frecventa cluburile sportive. Ce le rămîne de făcut?

În primul rînd să se odihnească corect. De exemplu, dacă au avut o zi grea, dacă s-au enervat, s-au necăjit, nu e recomandat ca seara să mai adauge o porție de nervi și de emoții, vizionînd la teatru sau la cinema o dramă psihologică grea. Dimpotrivă, să aleagă ceva care să-i distreze. Și în al doilea rînd: faceți seara, cu 40-60 de minute înainte de a vă culca, gimnastică de relaxare.

Pentru a arăta în linii generale esența sistemului lui Jacobson și a antrenamentului autogen vom da un mic exemplu. Un om ia „poziția vizitiului“ (un vizitiu oboseț, care a stat toată ziua pe capră): șezînd, cu capul lăsat, cu mîinile abandonate pe genunchi. În această poziție omul începe să se autosugestioneze că, de exemplu, palma mîinii stîngi a devenit mai grea. Și într-adevăr, palma se face ca plumbul. Explicația este că în realitate crește aflusul de sînge spre locul „îngreuiat“.

În principiu, voința noastră nu poate reglementa activitatea organelor interne. Totuși, putem influența activitatea inimii, a stomacului și a glandelor cu secreție internă. De exemplu, dacă ne autosugestionăm că mîncăm lămîie, stomacul va secreta suc gastric, și încă de o anumită compoziție. Sistemul relaxării se bazează pe această influență „indirectă“.

S-a dovedit că atunci cînd facem o muncă intelectuală mușchii sînt încordați. Și,

dimpotrivă, cînd relaxăm mușchii, ne relaxăm și psihic.

Destinderea de seară se bazează pe trei tipuri de exerciții.

1. Exerciții de pendulare.
2. Exerciții care măresc mobilitatea părții superioare a coloanei vertebrale și suplețea tuturor articulațiilor.
3. Exerciții de concentrare a atenției asupra relaxării anumitor mușchi (antrenament autogen).

Cînd executăm relaxarea de seară, trebuie să ne urmărăm atent respirația: respirație calmă, ritmică, înlesnește relaxarea.

Un medic a spus odată: „Înainte de a ne culca, trebuie să ne odihnim bine“. De multe ori seara sîntem sub impresia unor evenimente petrecute și a grijilor de a doua zi. Iar noaptea avem coșmaruri. Și toate acestea numai pentru că nu ne odihnim înainte de culcare. Somnul trebuie precedat de o scurtă stare de inactivitate. Să ascultăm puțină muzică, să facem o mică plimbare la aer.

V. Zațiorski

A. Kulakov

